

Tsiviil seadustik : pärandusõigus

[Tallinn] : Kohtuministeeriumi kodifikatsiooni osakond
1925

Tartu Ülikooli Raamatukogu: A-4485

Trükise digitaalkoopia ehk e-raamatu tellimine (eBooks on Demand (EOD)) –miljonid raamatud vaid hiireklõpsu kaugusel rohkem kui kümnes Euroopa riigis!

Täname Teid, et valisite EOD!

Euroopa raamatukogudes säilitatakse miljoneid 15.–20. sajandi raamatuid. Kõik need raamatud on nüüd kättesaadavad e-raamatuna — vaid hiireklõpsu kaugusel 24 tundi ööpäevas, 7 päeva nädalas. Tehke otsing mõne EOD võrgustikuga liitunud raamatukogu elektronkataloogis ja tellige raamatust digitaalkoopia ehk e-raamat kogu maailmast. Soovitud raamat digiteeritakse ja tehakse Teile kättesaadavaks digitaalkoopiana ehk e-raamatuna.

Miks e-raamat?

- ➔ Saate kasutada standardtarkvara digitaalkoopia lugemiseks arvutiekraanil, suurendada pilti või navigeerida läbi terve raamatu.
- ➔ Saate välja trükkida üksikuid lehekülgi või kogu raamatu.
- ➔ Saate kasutada üksikterminite täistekstotsingut nii ühe faili kui failikomplekti (isikliku e-raamatukogu) piires.
- ➔ Saate kopeerida pilte ja tekstiosi teistesse rakendustesse, näiteks tekstitöötlusprogrammi-desse.

Tingimused

EOD teenust kasutades nõustute Te tingimustega, mille on kehtestanud raamatut omav raamatukogu. EOD võimaldab juurdepääsu digiteeritud dokumentidele rangelt isiklikel, mittekommertseesmärkidel. Kui soovite digitaalkoopiat muuks otstarbeks, palun võtke ühendust raamatukoguga.

- ➔ Tingimused inglise keeles: <http://books2ebooks.eu/odm/html/utl/en/agb.html>
- ➔ Tingimused saksa keeles: <http://books2ebooks.eu/odm/html/utl/et/agb.html>

Rohkem e-raamatuid

Seda teenust pakub juba tosin raamatukogu enam kui kümnes Euroopa riigis.

Lisainfo aadressil: <http://books2ebooks.eu>

Cellatwa

Esitwiil seadustif

Bärändusdigus

Rohuministeeriumi kodifikatsiooniosakonna väljanne

1925

Tsiviil seadustik

Pärandusõigus

Tallinna Eesti Kirjastus-Ahijuse trükitoda, Pilt tän. 2.

Endistest aegadeft saadud pärandusena kujutawad Wabariigis makswad tšiwiliseadused wäga kirjut pilti nii fifu kui ka makswuspiirkondade pooleft.

Ujaloo keftel hoopis teistes oludes wälja kujunedes ei wastanud enam kaugeltki muutunud elu- ja olukorra nõuetele. Näituseks on nii Balti eraseadus kui ka talurahwa seadused feifuslife ühiskonna kohafelt konftrueeritud, mis ifeäranis felgelt wäljendub perekonnadigufes, pärandusdigufes ja afidigufes.

Peale felle on tšiwiliseadused wäga mitmekesifed oma makswuspiirkondade pooleft. Linnades maksab linnaseadus, erine des weel ükfikute linnade järele, maal — maaseadus, ja talurahwa seadused ning Petferimaal ja Naroowatagusel maa-alal Wene X köide.

Kui nüüd arwesse wõtta, et Eestis feifusi enam ei ole ja et wäikesel riigi territooriumil fugugi otstarbekohane ei ole mitmesifulifi tšiwiliseadusi ükfikute kohtade järele makswufes hoida, siis on arusaadaw fee tungiw wajadus meie tšiwiliseaduste ümber töötamise järele, mida nii mitmel puhul on alla kriipsutatud.

Ühtlafi nõuab tungiwat korraldamift ka kaubandusdigufe ala, mis on fenini weel hoopis kodifitseerimata ja fellepärast täiesti felgufeta feifukorras.

Tähendatud wajadust filmas pidades moodustas Wabariigi Walitus oma otsufega 7. nov. 1923. tšiwiliskommisjoni, kelle ülesandeks tehti makswad tšiwiliseadused ümber töötada ja seadus terwikuna efitada.

Kommisjoni kuuluwad: Efimehena: kohtuminifter R. G a b r e l ja liigetena: wann. adwokaat J. J a a k s o n (praegune Riigiwane m), kohtupalati tšiwilifakonna efimees R. G y l d e n f t u b b e, kohtupalati liige W. P e z o l d, wann. adwokaat W. J o h a n s o n, wann. adwokaat E. J ü r m a n n ja kohtuministeeriumi kodifikat fiooni ofakonna juhataja J. R e i n h o l d.

Kommisjoni töö aluseks wõeti järgmifed põhimõtted:

- 1) tšiwiliseadustik olgu üks terve Wabariigi piirides;
- 2) seadustiku aluseks olgu Balti eraseadus. Sellepärast tuleb felleft wõimalikult kinni pidada nii recipeeritawate paragrahwide

siis kui ka väljendamise viisi poolest ja kõrmale kalduda ainult seal, kus Balti eraseadus on puudulik või kus tema määrused ei vasta enam praeguse aja nõuetele. Balti eraseaduse süsteem aga ei ole siiduv;

3) seadustiku nõudeõiguse osja tulewad võtta ka normid kaubandusõiguse alalt.

Räesolew eelkawa on komisjoni töö tulemus pärandusõiguse kohta kujul, nagu see teisel lugemisel vastu võeti.

Eelkawa esineb sedapuhku ilma motiivideta, sest et nende kokkuseadmine komisjoni protokollide järele oleks palju aega võtnud ja sellega eelkawa trükkiammist märksa pikendanud. Komisjon arwab, et motiivide puudumine ei tohiks olla möödapääsemata takistuseks eelkawa arwustamisel neile, kes waewaks võtawad asjasse süweneda.

Eelkawa laiali saates palub komisjon kõiki asjatundjaid ja wastawaid asutusi seda arwustuse alla võtta nii keeleliselt kui ka sisuliselt ja oma märkused ning parandused saata kohtuministeeriumi nimele hiljemalt 1. jaanuariks 1926. a.

Muude võimalikkude puuduste kõrwal palutakse iseäranis rõhku panna selle peale, kas kawa on täielik või on teda waja teatawate määrustega weel täiendada.

Paragrahwide lõpus klambrites leiduwate lühenduste selgitamiseks olgu tähendatud, et:

B. = Balti eraseadus;

S. = S. G. B. (Saksa tsiviilseadustik);

W. = Wene tsiviilseadustiku projekt;

H. = Helweetsia tsiviilseadustik.

Siisuford.

	§§	lht.
1. oja. Aldmäärused	1— 11	7
2. oja. Pärimine seaduse järele	12— 34	8
1. jagu. Aldmäärused	12— 22	8
2. jagu. Pärimise järjekord	23— 34	9
3. oja. Pärimine testamendi järele	35—251	11
1. jagu. Aldmäärused	35— 46	11
2. jagu. Testamendi wäline vorm	47— 66	13
3. jagu. Testamendi sisu	67—194	15
1. peatükk. Aldmäärused	67— 94	15
2. peatükk. Pärija nimetamine	95—102	19
3. peatükk. Alsepärija nimetamine	103—108	20
4. peatükk. Järelepärija nimetamine	109—129	21
5. peatükk. Legaat	130—194	24
4. jagu. Wastastükkused testamendi	195—202	33
5. jagu. Sunduslik pärija ja fundosa	203—222	34
6. jagu. Testamendi täitja	223—239	37
7. jagu. Testamendi äramuutmise testatori poolt	240—251	39
4. oja. Pärimine lepingu järele	252—269	41
5. oja. Pärاندuse alalhoidmine ja pärijate kindlats- määramine	270—322	43
1. jagu. Pärاندuse alalhoidmine	270—276	43
2. jagu. Kottulepe pärimise õigusest loobumise kohta enne pärاندuse awanemist	277—283	44
3. jagu. Pärاندuse wastutwõtmise ja pärاندusest loobumine	284—297	46
4. jagu. Testamendi awamine	298—306	48
5. jagu. Wajeluse tõstmine testamendi wastu	307—316	49
6. jagu. Pärimisõõlbatus	317—322	50
6. oja. Pärija õigused ja kohused	323—423	51
1. jagu. Aldmäärused	323—343	51
2. jagu. Pärاندusnõudmine	344—357	54
3. jagu. Pärاندuse wõõrandamine	358—366	56
4. jagu. Kaaspärijate õiguslikud wahetorrad	367—423	57
1. peatükk. Aldmäärused	367—374	57
2. peatükk. Juurdeastou õigus	375—391	58
3. peatükk. Pärاندuse jagamine	392—423	60

Pärandusõigus.

1. oja.

Üldmäärused.

§ 1. Pärandus on kõigi nende wallas- ning kinniswarade ja ka üle minna mõivate õiguste ja kohustuste kogu, mis olid furnu või seaduse järele furnuks tunnistatu pärast tema tõeliku või seaduslikult eeldatava surma ajal. (B. 1691)

§ 2. Pärandus, kui niisugune, loetakse juriidiliseks isikuks ja sellepärast võib ta õigusi omandada ja kohustusi oma peale võtta. (B. 1692)

§ 3. Pärandus awaneb isiku tõeliku või seaduslikult eeldatava surmaga.

Pärandus läheb üle termikuna ühele või mitmele pärijale.

Iga kaaspärija pärandusosa kohta on makswad samad määru- sed, mis käiwad terve päranduse kohta. (B. 2581; S. 1922)

§ 4. Päranduse awanemise kohaks loetakse pärandaja wiimne alaline elukoht.

Wäljamaal furnud Eesti kodaniku pärandus loetakse awa- nenuks Tallinna linna esimeses rahukohtuniku jaoskonnas, kui pärandajal tema surma ajal ei olnud Eestis alalist elukohta. (W. 1344)

§ 5. Pärandust või selle osa võib pärida see, kes üldse on õigustatud warandust omandama; järjekult on pärimiswõimeli- sed mitte ainult füüsilised, waid ka juriidilised isikud. (B. 1694)

§ 6. Füüsiline isik võib pärijaks saada ainult siis, kui ta päranduse awanemise ajal elab või on juba sigitatud, juriidiline isik aga ainult siis, kui ta pärimisele kutsumise ajal olemas on. (S. 1923; B. 1695)

§ 7. Teatava isiku pärimisele kutsumine on olemas siis, kui temale tekib õigus pärandust saada seaduses ettenähtud alusel. (S. 1942; B. 1698)

§ 8. Pärimisvõime peab olemas olema pärimisele kutsumise ajal ja kestma kuni päranduse vastuvõtmiseni. (B. 1697)

§ 9. Pärimisele kutsumine võib põhjeneda kas seaduse või pärandaja poolt avaldatud seaduspärase viimse tahtmise peal. (B. 1699)

§ 10. Pärandaja võib oma viimast tahtmist avaldada kas ühekülgsest testamendi läbi või pärimislepingu läbi. (B. 1700)

§ 11. Lepingu peal põhjeneda pärimisõigusel on eesõigus testamendi peal põhjeneda pärimisõiguse ees, neil mõlemil aga eesõigus seaduse peal põhjeneda pärimisõiguse ees; kuid kõik kolm pärimisõiguse liiki võivad aset leida ka kõrvuti, nii et üks teatav osa pärandusest läheb lepingujärelistele pärijatele, teine testamendijärelistele ja kolmas seadusjärelistele pärijatele. (B. 1701)

2. osa.

Pärimine seaduse järel.

1. jagu.

Üldmäärused.

§ 12. Pärimine seaduse järel leiab aset siis, kui pärandaja ei ole järele jättnud seaduslikult makswat viimse tahtmise avaldust: kas pärimislepingut või testamenti. (B. 1703)

§ 13. Kui pärandaja on küll järele jättnud viimse tahtmise avalduse, kuid see käib või jääb makswaks ainult päranduse ühe osa kohta, siis tekib päranduse ülejääva osa peale pärimine seaduse järel. (B. 1704)

§ 14. Seaduse järel kutsutakse pärimisele: 1) pärandajast üleelanud abikaas, 2) pärandaja verisugulased ja 3) riik. (B. 1705)

§ 15. Üleelanud abikaas kutsutakse pärimisele koos pärandaja lähemate verisugulastega, riik aga ainult siis, kui pärandajast ei ole järele jäänud ei abikaasat ega pärimisõiguslikke verisugulasi. (B. 1706, 1707)

§ 16. Verisugulus annab pärimiseks õiguse ainult siis, kui ta on tekkinud seaduslikult abielust või niisugusest wahekorrast,

mis seaduse järele on seadusliku abieluga ühele astmele seatud. (B. 1871)

§ 17. Väljaspool abielu sündinud lapsed isa pärandust ei päri, ema ja tema verisugulaste pärandust päriwad nad aga ühistel alustel abielus sündinud lastega.

Väljaspool abielu sündinud lapsed pärandust päriwad ema ja tema verisugulased, mitte aga isa ega tema verisugulased. (B. 1872)

§ 18. Väljaspool abielu sündinud lapsed, kes wanemate järgnenud abielu läbi legitimeeritud, päriwad ja pärandawad ühistel alustel abielus sündinud lastega. (B. 1873)

§ 19. Diguse pärimiseks annab teatawatel kordadel ka tšiiwifugulus, mitte aga hõimlus. (B. 1870)

§ 20. Adoptiivlastel on adoptiivwanemate waranduse peale sama pärimisõigus, nagu abielus sündinud lastel. Adoptiivwanemate verisugulaste pärandust päriwad nad ainult siis, kui selle kohta on olemas erikokkulepe. (B. 1874)

§ 21. Adopteeritu pärimisõigus tema verisugulaste päranduse peale adopteerimise läbi iseenesest ei kustu, olgu siis, et sellest õigusest loobuti kas adopteerimisel või hiljem. (B. 1875)

§ 22. Adoptiivlapse pärandust päriwad tema adoptiivwanemad ja verisugulased ühistel alustel, kui verisugulased adopteerimisel pärimisest ei ole kõrwaldatud erikokkuleppega.

Adoptiivwanemate verisugulased päriwad adoptiivlapse pärandust ainult siis, kui selle kohta on olemas erikokkulepe. (B. 1876)

2. jagu.

Pärimise järjekord.

§ 23. Seadusjärelisteks pärijateks esimeses järjekorras on pärandaja alanejad sugulased.

Päranduse awanemise ajal elusolew alaneja kõrwaldab pärimiselt kõik need alanejad, kes on pärandajaga suguluses tema kaudu.

Päranduse awanemise ajal juba surnud alaneja asemele astuwad need alanejad, kes on pärandajaga suguluses surnud alaneja kaudu. (Pärimine tüwide järele.)

Lapsed päriwad ühesuurustes osades. (S. 1924; §. 457; B. 1884, 1885)

§ 24. Seadusjärelisteks pärijateks teises järjekorras on pärandaja wanemad ja nende alanejad.

Rui päranduse awanemise ajal on pärandaja wanemad mõlemad elus, siis päriwad nemad üksi ja ühesuurustes osades.

Rui päranduse awanemise ajal pärandaja isa või ema enam elus ei ole, siis astuwad furnud wanema ajemele tema alanejad esimese järjekorra pärijate kohta maksivate määruste järele.

Ei ole furnud wanema alanejaid olemas, siis pärib üleelanud abikaas üksi. (S. 1925; H. 458)

§ 25. Seadusjärelisteks pärijateks kolmandas järjekorras on pärandaja wanawanemad ja nende alanejad.

Rui päranduse awanemise ajal on kõik wanawanemad elus, siis päriwad nemad üksi ja ühesuurustes osades.

Rui päranduse awanemise ajal on wanawanemate hulgaft, olgu isa ehk ema poolt küljest, wanaija või wanaema juba furnud, siis astuwad furnu ajemele tema alanejad. Ei ole temal alanejaid olemas, siis pärib tema osa sama abielupaari üleelanud abikaas, kui aga ka wiimane on juba furnud, siis tema alanejad.

Rui päranduse awanemise ajal on juba furnud mõlemad wanawanemad kas isa või ema poolt küljest, ja ei ole olemas ka nende alanejaid, siis päriwad teise poole wanawanemad või nende alanejad üksi.

Alanejate astumisel pärandaja wanemate või wanawanemate ajemele võetakse tarwitusele esimese järjekorra pärijate kohta maksivad määrused. (S. 1926; H. 459)

§ 26. Kes esimeses, teises või kolmandas järjekorras mitmesse tüvisse kuulub, see pärib igas tüvis temale kuuluwa osa; iga feesugune osa loetakse omaette pärandusosaks. (S. 1927; B. 1877)

§ 27. Seadusjärelised pärijad neljandas järjekorras on pärandaja wanawanemate wanemad ja nende alanejad.

Rui päranduse awanemise ajal on elus wanawanemate wanemad või mõned nendest, siis päriwad nemad üksi. On neid mitu, siis päriwad nad ühesuurustes osades ilma wahet tegemata, kas nad ühte või mitmesse joonde kuuluwad. Rui päranduse awanemise ajal wanawanemate wanemad enam ei ela, siis pärib nende alanejatest see, kes pärandajale suguluse astme järele kõige lähemal seisab. On ühelähedasi sugulasi mitu, siis päriwad nad ühesuurustes osades. Wanawanemate wanematega ja nende alanejatega lõpeb werisugulaste seadusjärelise pärimise õigus. (S. 1928; H. 460)

§ 28. Sugulaft kaugemaft järjekorraft ei kutsuta pärimisele, kui lähemaft järjekorraft sugulane olemas on. (S. 1930; B. 1881)

§ 29. Pärandaja üleelanud abikaas pärib seaduse järele:
1) esimese järjekorra pärijate kõrwal lapseosa päranduseft; on aga

lapsesõja vähem, kui üks neljandik terveist pärandusest, siis ühe neljandiku; 2) teise järjekorra pärijate ja wanawanemate kõrval poole pärandusest. On järele jäänud wanawanemad ühes wanawanemate alanejatega, siis pärib üleelanud abikaas ka selle osa, mis neile alanejatele § 25 järele oleks kuulunud.

Kui ei ole olemas sugulasi esimesest ega teisest järjekorrast ega wanawanemaid, siis pärib üleelanud abikaas üksi terve päranduse. (S. 1931; §. 462)

§ 30. Kui üleelanud abikaas pärib ühes pärandaja sugulastega teisest järjekorrast või wanawanematega, siis saab tema peale pärandusosa eelosana abikaasade ühise koduse sissejõe hulka kuuluvad asjad, niivõrd kui need ei ole kinnisvara päraldus ja pulmakingid. Celosa suhtes on makswad legaadi kohta käiwad määrused. (S. 1932)

§ 31. Üleelanud abikaasal ei ole pärimise õigust ega õigust eelosa peale, kui pärandaja oma surma ajal oli õigustatud abielu lahutamist nõudma abikaasa süü pärast ja oli juba esitanud lahutamise nõudmise. (S. 1933)

§ 32. Üleelanud abikaasa pärimise õigus ei lähe üle tema pärijatele, kui ta sureb enne päranduse wastuwõtmist. (W. 1371)

§ 33. Kui üleelanud abikaas on ühtlasi ka pärandaja pärimisõigusline sugulane, siis pärib tema ka sugulasena. Pärandusosa, mille tema pärib sugulasena, loetakse omaette pärandusosaks. (S. 1934)

§ 34. Kui päranduse awanemise ajal ei ole olemas pärandaja pärimisõiguslisi weri-sugulasi ega abikaasat või kui nad ka olemas on, aga pärandust wastu wõtta ei saa või ei taha, siis läheb pärandus riigile, kusjuures riik kannab samad kohustused, nagu muudki pärijad. (S. 1936; §. 466; W. 1965 ja 1970)

3. osa.

Pärimine testamendi järele.

1. jagu.

Üldmäärused.

§ 35. Igat ühekülgset tahtewaldust, millega keegi oma surma korraks oma päranduse või selle osa kohta korralduse teeb, nimetatakse testamendiks või wiimseks tahtmiseks. (W. 1981; S. 2301)

Märkus: Surma korraaks tehtud kinkimise kohta on makswad testamendi kohta käiwad määrused, kui aga kinkimine täidetakse kinkija elu ajal kingituse andmisega, siis loetakse seda kinkimiseks elawate wahel.

§ 36. Testamendiga võib pärandaja omale pärijat nimetada või pärijat seadusjäreliselt pärimiselt kõrvaldada ilma pärija nimetamata.

Pärandaja võib määrata omaft päranduseft kellelegi ilma teda pärijaks nimetamata mõnesuguse waranduslisse tulu (legaat).

Pärandaja võib pärijale või legataarile mõnesuguse kohustuse peale panna, ilma et ta seda kohustust kellegi teatava isiku kasuks määraks (modus). (S. 1937, 1938, 1939, 1940)

§ 37. Testamenti võib pärandaja ainult isiklikult teha. (S. 2064; W. 1381)

§ 38. Testamenti võib teha igaüks, kes on täie meele mõistuse juures ja teguõimeline oma waranduse käsutamiseks ning suudab oma tahtmist arusaadawalt awaldada. (B. 1984; W. 1383)

§ 39. Kõrge wanadus, haigus või kehamead ei takista testamendi tegemist, kui pärandaja selle läbi ei ole kaotanud võimet oma tahtmist määrata ja awaldada. (B. 1985)

§ 40. Kurttummal ei ole õigust testamenti teha ainult siis, kui ta ei suuda oma tahtmist arusaadawalt awaldada. (B. 1986)

§ 41. Ei ole õigust testamenti teha allealistel, waimuhaigetel waimuhaiguse seisukorras olemise ajal ja kohtulikult pillajateks tunnustatud isikutel. (B. 1988, 1989, 1990)

§ 42. Üärmiselt joobnud olek testamendi tegemisel loetakse ühewääriliseks meelemõistuse olekuga.

Kui pärandaja oli testamendi tegemisel ägedas wihahoos, mis ei võimaldanud rahulikku järelekaalumist, siis on selles olekus tehtud testament maksew ainult sellel korral, kui testaator teda hiljem selge arusaamise juures kinnitab. (B. 2107)

§ 43. Kui pärandaja tegi testamendi fundimise või pettuse mõjul, või kui ühtki wajalikkudest tunnistajatest sunniti juures olema, siis on testament makswufeta.

Lihtsat kalbutamist või meelitamist ei loeta fundimiseks ja see ei mõju testamendi makswuse peale. (B. 2108, 2110)

§ 44. Testamendi jisu peab väljendama pärandaja tõelikkude tahtmist.

Sellepärast on maksumufeta need määrused testamendis, kus eksikombel on ärawahetatud pärija või legataari isik või määratav asi mõne teise isiku või asjaga. (B. 2111)

§ 45. Kui testaator testamendi või mõne üksiku määruise tegemiseks väljendab niisuguse motiivi, mis tegelikult ebaõigena osutub, siis ei mõju see asjaolu testamendi või vastava määruise maksumise peale, kui ei ole tõeks tehtud, et testaator ilma selle motiivita seesugust testamenti või määrust ei oleks teinud. (B. 2112)

§ 46. Eksitus testamendis isikute, asjade või pärandusosade nimetuste suhtes ei mõju testamendi maksumise peale, kui aga testaatori tõeline tahtmine arusaadav on. (B. 2113)

2. jagu.

Testamendi väline vorm.

§ 47. Testament peab tehtud olema seaduses ettekirjutatud vormis. Wormi poolest on testamendid kas avalikud või kodused. (B. 2024; S. 2231; W. 1386)

§ 48. Avalik testament tehakse notaariusse osavõttel jissekandmisega aktiraamatusse notariaalseaduse eeskirjade järele kahe tunnistaja juuresolekul. (W. 1400; S. 2231)

§ 49. Testamendi tegemisest ei või notaariusena ega tunnistajana osa võtta:

- 1) pärandaja praegune või endine abikaas;
- 2) pärandaja sugulased: otsejoones kõik ja külgsjoones kuni kolmanda astmeni, hõimlased aga kuni teise astmeni;
- 3) isik, kelle kasuks testamendis midagi määratakse või kes seisab selle isikuga eelmistes (1 ja 2) punktides ettenähtud vahekorras.

Kui keegi punkt 3 tähendatud isikutest osa võtab testamendi tegemisest notaariusena või tunnistajana, siis tühistub selle tagajärjel testamendis ainult määrus, mis tehtud osavõtja isiku või temaga pp. 1 või 2 ettenähtud vahekorras seisva isiku kasuks. (S. 2234 ja 2235)

§ 50. Peale § 49 ettenähtud isikute ei või testamendi tegemisest tunnistajana osa võtta:

- 1) allealine;
- 2) kes kohtu otsuse järele kaotanud õiguse tunnistajaks olla aja kestel kuni selle õiguse tagasijaamiseni;

3) kes keha- või waimuuea pärast ei suuda õieti ja täielikult aru saada tehtawat aktiist ega seda tõestada, nagu waimuhaiged, kurdid, tummad, pimedad;

4) kes on notaariusega § 49 pp. 1 ja 2 ettenähtud wahekorras;

5) kes on notaariusel juures teenistuses. (S. 2236 ja 2237; B. 2064; W. 1395)

§ 51. Testamendi tegemisest osawõtjad isikud peawad juures wiibima terve testamendi tegemise aja kestel.

Kui testaator ei soowi testamendi sifu tunnistajale awaldada, siis sünnib testamendi ettelugemine tunnistajate äraolekul. (S. 2239, Not. 105)

§ 52. Testament, mida ei saa makswaks tunnistada awalikuna, jääb maksuma koduse testamendina, kui tema tegemisel ei ole rikutud koduste testamentide kohta käiwaid määrusi. (B. 2039)

§ 53. Kodused testamendid on korralised ja erakorralised ehk eesõigustatud. (Uus)

§ 54. Korralist kodust testamenti võidakse teha ainult kirjalikult ja ta peab alla kirjutatud olema testaatori ning kahe tunnistaja poolt. Mõlemad tunnistajad peawad ühel ajal alla kirjutama. §§ 49—50 eeskirjad tulewad wastawalt käsituksel. (Uus)

§ 55. Isik, kes testaatori palwel testamendi kokku seadnud või ümber kirjutanud, võib sellele ka tunnistajana alla kirjutada. (B. 2076)

§ 56. Testaator peab testamendile tunnistajate juuresolekul alla kirjutama või neile teatama, et see tema poolt oma käega allakirjutatud on.

Kui testaator on kirjaoskamatu või mõnel muul põhjusel ei saa alla kirjutada, siis võib tema palwel testamendile tema eest alla kirjutada kolmas isik, peale mõlema tunnistaja; niisugusel juhtumisel tuleb seda testamendis ära märkida ja tunnistajate poolt tõestada. (B. 2071, 2072)

§ 57. Kui testaator on terve testamendi algusest lõpuni oma käega kirjutanud ja alla kirjutanud, sealjuures ära tähendada tema tegemise kohta ja aega, siis on testament maksw ka niisugusel korral, kui ühtegi tunnistajat juures ei olnud. (S. 505; B. 2073)

§ 58. Keel, milles testament kirjutatud, on testamendi makswuse kohta mõjuta, kui aga kiri loetaw ning arusaadaw on. (B. 2079)

§ 59. Parandused testamendis peavad tehtud olema loetavalt ning arusaadavalt testaatori oma käega või tema tahtmisel ning teadmisel. (B. 2080)

§ 60. Kui testamendis on mõni parandus tehtud mittevastavalt eelmise (59) paragrahvi nõuetele, siis loetakse see testamendi parandatud osa maksumusetaks, kuna testamendi muud osad jelle läbi maksumust ei kaota. (B. 2081)

§ 61. On testamendis mõni sõna välja jäänud või ebaõigest tarvitatud, siis ei mõju see testamendi maksumuse peale, kui aga testaatori tahtmine kahtlemata selge on. (B. 2083)

§ 62. Kui testaator on testamendis väljendanud tahtmist edaspidi veel täiendavaid korraldusi teha, neid aga teinud ei ole, siis ei mõju see testamendi maksumuse peale, kui aga testamendi määrused ka ilma kavatsetud täienduseta üldse täidewiidamad on. (B. 2086)

§ 63. Erakorralist ehk eesõigustatud testamenti võidakse teha niihästi kirjalikult kui ka suusõnal. (Ulus)

§ 64. Erakorralise testamendi maksumuseks ei ole muud waja, kui täielikku teadmist, et testament tõesti testaatori poolt on tehtud ja sisaldab tema wiimset tahtmist. (B. 2092)

§ 65. Erakorralist testamenti võidakse teha ainult siis, kui erakorralised olud, nagu lähedane surmahädaoht õnnetu juhtumuse korral, läbikäimise fulgumine, epideemia või sõjategewus, testatorilt võimaluse wõtavad testamenti muus vormis teha. (S. 506; B. 2091, 2095; S. 2250, 2251)

§ 66. §§ 63—65 korras tehtud testament kaotab maksumuse, kui tema tegemise ajast möödub kolm kuud ja testaator veel elus on.

Selle tähtaja jooks seisab nii kaua, kui testaatoril puudub võimalus korralikku testamenti teha. (S. 2252)

3. jagu.

Testamendi sfsu.

1. peatükk.

Üldmäärused.

§ 67. Testaator peab oma tahtmist testamendis selgelt ja arusaadavalt väljendama; avaldused, mis arusaadamad ei ole, loetakse olemataks. (B. 2114)

§ 68. Isikud ja asjad, kellest testamendis jutt, tulevad selgelt ära tähendada. Selle juures ei ole vaja, et isik, kelle kasuks korraldus tehtud, oleks tingimata nimega nimetatud, või asi tema erinimetusega tähendatud, vaid jätkub igast nende kirjeldusest, kui see ainult kahtlusest ei jätta testaatori õige tahtmise kohta. (B. 2115)

§ 69. Ei ole testaatori õige tahtmise kohta mingisugust kahtlust, siis ei mõju testamendi maksmise peale ei eksitus isikute või asjade nimetuses või kirjelduses ega see, kui isikul või asjal hiljem kaob testamendis tähendatud omadus. (B. 2116)

§ 70. Ei ole vaja, et testaator kõik korraldused testamendis ise täielikult teeks; ta võib oma päranduse tarvitamise viisi äramääramise jätta ka teise isiku, nimelt testamendi täitja hooles viimase äranägemise kohaselt.

Ainult pärija isiku määramist ei või testaator jätta kellegi teise hooles. (B. 2117, 2121; S. 2065)

§ 71. Kui testaator on testamendis korralduse teinud oma seadusjäreliste pärijate, sugulaste või lähemate sugulaste kasuks ilma isikute või pärandusosade äratähendamata, siis tuleb pärijateks lugeda neid, kes päranduse avanemise ajal seadusjärelised pärijad on, nende seaduslikkudes osades. (S. 2066, 2067; B. 2128)

§ 72. Kui testaator on testamendi teinud oma laste kasuks, ilma nende nimede ja pärandusosade äratähendamata, ja enne testamendi tegemist mõni lastest on juba surnud, järele jättes alanejaid, siis loetakse kahtluse korral korraldus tehtuks ka surnud lapse alanejate kasuks sel määral, mil nad seadusjärelisel pärimisel surnu asemele astuks. (S. 2068)

§ 73. Kui testaator on testamendis korralduse teinud oma alaneja kasuks ja see peale testamendi tegemise sureb, järele jättes alanejaid, siis loetakse kahtluse korral korraldus tehtuks ka nende viimaste kasuks, kuiwõrd nad seadusjärelisel pärimisel surnu asemele astuks. (S. 2069)

§ 74. Kui testaator on testamendis korralduse teinud temaga teenistusliises või ärilises vahekorras seiswate isikute kasuks või mõnefuguse isikute liigi kasuks ilma isikuid lähemalt äratähendamata, siis arvatakse kahtluse korral korraldus tehtuks nende kasuks, kes päranduse avanemise ajal testaatoriga tähendatud vahekorras seisid või jellesse liiki kuulusid. (S. 2071)

§ 75. Kui testaator on testamendis korralduse teinud waeste kasuks ilma lähema äratähendamiseta, siis tuleb kahtluse korral arvata, et korraldus on tehtud kohaliku omavalituse kasuks testaa-

tori viimase elukoha järele kohustusega, seda, mis selle korraldusega määratud, waestele välja jagada. (S. 2072)

§ 76. Kui testaator on isikut, kelle kasuks testamendis korraldus tehtud, niisugusel viisil tähendanud, et see mitme isiku kohta võib käia, ja kui selge ei ole, keda nendest nimelt on mõeldud, siis tuleb korraldus makswaks lugeda nende kõikide kasuks ühesuurustes osades. (S. 2073; B. 2115)

§ 77. Pärija nimetamist, legaaside määramist ja üldse kõiki korraldusi testamendis võidakse teha ka edasilükkavate ja tühistavate tingimustega, samuti ka aja, otstarbe ja tarvitamise viisi äramääramisega. (B. 2119, 2358, 2401, 2404)

§ 78. Füüsiliselt või juriidiliselt võimatud, kõlblusvastased või muudu lubamata tingimused tulevad lugeda olemataks, kuna korraldus ise jääb makswaks. (B. 2364)

§ 79. Kui tingimisi pärijaks nimetatud isikule samas testamendis on määratud veel legaat, siis tuleb kahtluse korral arvata, et tingimus on maksev ka legaadi kohta; on aga legaat seotud tingimusega, siis ei loeta tingimust iseenesest makswaks pärijaks nimetamise kohta. (B. 2362)

§ 80. Kui testaator on korralduse teinud edasilükkava tingimusega, siis tuleb kahtluse korral arvata, et see korraldus maksev on ainult siis, kui isik, kelle kasuks korraldus tehtud, tingimuse kättejõudmisel elus on. (S. 2074)

§ 81. Seda, mis testamendis on määratud edasilükkava tingimusega, ei võida nõuda enne tingimuse kättejõudmist.

Grandina võidakse edasilükkava tingimusega pärijaks määratud isikule pärandus välja anda ka enne selle tingimuse kättejõudmist, kui tema küllaldase kindlustuse annab sellele, kellele ta päranduse peaks üle andma juhtumisel, kui tingimus täide ei lähe. (B. 2377, 2378)

§ 82. Isik, kelle peale on testamendis pandud edasilükkava tingimusega kohustus kellelegi legaati välja anda, peab legataarile andma küllaldase kindlustuse legaadi täitmiseks tingimuse täide mineku korral.

On aga tingimus niisugune, et alles peale legataari surma selguda võib, kas tingimus on täide läinud või mitte, näiteks, kui tingimuse järele legataar peab midagi korduvalt tegema või teatavasti tegevusest hoiduma, siis võib legataar legaadi kätte saada, kui ta annab kas legaadi täitjale või sellele, kelle kasuks legaat

siis läheks, kui tingimus täitmata jääb, küllaldate kindlustuse le-
gaadi enese ja temast saadud kasude tagastamiseks. (B. 2379;
S. 2075)

§ 83. Kui isik, kellele legaadi täitmine kohuseks tehtud, või
üldse isik, kelle huvides on, et tingimus täide ei läheks, katjub selle
tingimuse täidminekut takistada, siis loetakse tingimus täidelai-
nuks. (B. 2384; S. 2076)

§ 84. Kui tingimuse täidminek oleneb ainuüksi isiku täht-
musest, kelle kasuks testamendis korraldus tehtud, ja tingimus või-
matakas jaab juhuse või nimetatud isikust olenemata asjaolu läbi,
siis loetakse tingimus täidelaenuks, väljaarvatud juhtumus, kui
tingimuse täitmine oli võimalik enne takistuse tekkimist ja tähenda-
tud isik oli jüüdi viivituses. (B. 2385)

§ 85. Testamendis määratud tähtaeg, mille kohta ei ole
teada, kas ta üldse või millal nimelt kätte jõuab, loetakse ühe-
vääriliseks tingimusega, olgu siis, et tähtaeg on määratud ainult
täitmise aja kohta. (B. 2402)

§ 86. Käjutise (moduse) täitmist võivad nõuda pärija, kaas-
pärija ning see, kes käjutiskohuslike isiku äralangemisel tema ajemele
astuks pärijana või legataarina. Kui käjutise täitmiseft on hui-
tatud ühiskond või riik, siis võib täitmist nõuda ka vastav
ametiasutus. (S. 2194)

§ 87. Kui käjutise täitmine muutub võimataks niisuguse
asjaolu tõttu, mille eest on vastutav käjutiskohusline isik, siis
võib see, kes viimase äralangemisel tema ajemele astuks pärijana
või legataarina, nõuda ebadiglast rikastumise kohta käivate mää-
ruste alusel käjutiskohuslikele isikule päranduseft ülelänud waran-
duse selle osa väljaandmist, mis oleks tulnud ära tarvitada käju-
tise täitmiseks. (S. 2196)

§ 88. Kui waranduse otstarb või tarvitamise viis on testa-
mendis ära määratud teatava isiku kasuks, siis on viimasel isesei-
sew nõudmise õigus selle vastu, kellele see warandus lubatud.
(B. 2407)

§ 89. Testamendis leiduvate tumedate, kahemõtteliste või
oskamatalt tarvitatud üteluste tõlgitsemisel tuleb eestkätt silmas
pidada testaatori enese seletusi, mis ta järele jätnud kirjalikult või
väljendanud suusõnal tunnistajate ees.

Selle juures tuleb arvesse võtta ka testaatori vahetkorda
pärijaga, tema mõtlemise ja kõnelemise viisi, samuti ka rahva-
kombeid ja kohalikke harjumusi. (B. 2472, 2473)

§ 90. Kui testamentlikku korraldust tema jüu poolest võidakse tõlgitada mitmet viisi, siis tuleb kahtluse korral eesõigus anda sellele tõlgitsemisele, mis võimaldab testamendi makswaksjäämist suuremas ulatuses. (S. 2084; B. 2474)

§ 91. Makswufeta on testamentlik korraldus, mis testator teinud oma abikaasa kasuks, kui see abielu oli tunnustatud tühi- seks või, sai lahutatud enne testaatori surma.

Ühewääriliseks abielu lahutamiseega loetakse juhtumus, kui testator oma surma ajal oli õigustatud lahutamist nõudma abikaasa jüü pärast ja lahutamise nõudmise juba esitanud. (S. 2077)

§ 92. Kui testamendis mõni korraldus on makswufeta, siis teeb see teised korraldused makswufetaks ainult sellel juhtumusel, kui oletama peab, et testator ilma selle makswufeta korralduseta ka teisi teinud ei oleks. (S. 2085)

§ 93. On testamentlikule korraldusele lubatud edaspidi juurde lisada täiendus, jeda aga tehtud ei ole, siis on korraldus maksw, kui ei tule arvata, et tema makswus pidi olenema sellest täiendusest. (S. 2086)

§ 94. Testamendi peaosad on: 1) ühe või mitme pärija, asepärija või järelepärija nimetamine; 2) legaaside ja sihtmääratiste määramine. (B. 2118)

2. peatükk.

Pärija nimetamine.

§ 95. On testator terve oma varanduse või murdosja sellest testamendis kellelegi määranud, siis tuleb jeda korraldust lugeda pärija nimetamiseks ka sellel korral, kui isiku kohta, kelle kasuks korraldus tehtud, ei ole sõna „pärija“ tarvitatud. (S. 2087)

§ 96. Kui testator on oma päranduse ära jaganud mitte mürdosjades, vaid kindlates summates või üksikult tähendatud päranduse asjadena mitmele isikule, kelle kohta ta testamendis ei ole tarvitanud sõna „pärija“, siis ei loeta neid isikuid pärijateks, vaid legataarideks. Igaüks nendest saab pärandusest ainult selle, mis temale nimeliselt määratud, kuna päranduse ülejääk, kui see olemas, läheb testaatori seadusjärelistele pärijatele.

On aga tähendatud isikute kohta testamendis tarvitatud sõna „pärija“, siis arvatakse kahtluse korral neile nimeliselt määratud asjad ja summad legaatideks ja päranduse ülejääk jagatakse samade isikute wahel ühesuurustes osades. (B. 2135)

§ 97. Kui testaator on nimetanud üheainsa pärija ja tema kasuks määranud murdosa pärandusest, siis tekib ülejääva päranduse osa kohta pärimine seaduse järele.

Sama kord on maksen ka siis, kui testaator on nimetanud mitu pärijat, määrates igale kasuks murdosa pärandusest, ja need murdosad kokku termet pärandust ei moodusta. (S. 2088; B. 2125, 2129)

§ 98. Kui murdosade peale nimetatud pärijad testaatori tahtmise järele ainukesed pärijad peavad olema, nende murdosad kokku aga termet pärandust ei moodusta, siis suurendatakse vastavalt igale murdosa. (S. 2089; B. 2129)

§ 99. Kui murdosade peale nimetatud pärijate osade kogusumma suurem on, kui terve pärandus, siis vähendatakse vastavalt igale murdosa. (S. 2090; B. 2131)

§ 100. Kui on nimetatud mitu pärijat, ilma et igale pärandusosa oleks kindlaks määratud, siis jagatakse terve pärandus nende vahel ühesuurustes osades, välja arvatud § 71 ettenähtud juhtumused. (B. 2126; S. 2091)

§ 101. Kui on nimetatud mitu pärijat, ühed murdosade peale, teised ilma murdosade äratähendamata, siis saavad viimased murdosade kogusummast ülejääva päranduse osa ühesuurustes osades.

On aga murdosade kogusumma sama suur või suurem kui terve pärandus, siis vähendatakse vastavalt kõiki murdosasid sel määral, et ilma murdosata nimetatud pärija saaks pärandusest sama palju, kui pärija, kelle kasuks on määratud kõige väiksem murdosa. (S. 2092; B. 2132, 2133, 2134)

§ 102. Kui mitme pärija hulgaft mõned on nimetatud pärijateks ühe ja sama murdosa peale, siis on vastavalt makswad selle ühise pärandusosa kohta §§ 98—101 eeskirjad. (S. 2093; B. 2128)

3. peatükk.

Afepärija nimetamine (Substitution).

§ 103. Testaator võib selleks juhtumuseks, kui isik, kes tema poolt on pärijaks nimetatud, pärandust saada ei taha või millegi pärast saada ei või, nimetada selle äralangenud pärija asemele teise pärija (afepärija ehk substituudi). (B. 2136; S. 2096; S. 487)

§ 104. Kui testamendis ei ole selgesti tähendatud, kas afepärija nimetamine käib ühe või mõlema eelmises paragrahvis ette-

nähtud juhtumuse kohta, siis tuleb arvata, et asepärija on nimetatud mõlema juhtumuse kohta. (B. 2138; S. 2097)

§ 105. Kui pärijad on vastastikku üksteisele asepärijateks nimetatud, või kui ühele nendest on kõik teised asepärijateks nimetatud, siis tuleb kahtluse korral lugeda, et nemad on asepärijateks nimetatud vastavalt neile määratud pärandusosade suurusle.

Kui pärijad on vastastikku üksteisele asepärijateks nimetatud, siis on nendel, kes ühise pärandusosa peale on pärijateks nimetatud, kahtluse korral asepärijatena eesõigus selle pärandusosa peale. (S. 2098; B. 2139)

§ 106. Testaator võib asepärijaid nimetada ka mitmes järgus, s. t. määrata, kes päranduse peab saama siis, kui asepärija samuti kui esialgne pärija pärandust saada ei tahta või saada ei või. (B. 2140)

§ 107. Kui testaator teifiti ei ole määranud, siis saab asepärija sama pärandusosa, mille oleks saanud tema eelpärija, kui pärandus viimase kätte oleks läinud. (B. 2141)

§ 108. Asepärija nimetamine kaotab maksimuse, kui esialgne pärija päranduse vastu võtab, või kui asepärija enne asepärimisele kutsumist sureb või muul viisil pärimisvõime kaotab.

Teine ja järgnevad asepärijad ei kaota oma õigusi, kui nende eelmine asepärija sureb enne esialgset pärijat. (B. 2146, 2147)

4. peatükk.

Järelepärija nimetamine.

§ 109. Pärandaja võib oma surma korraaks tehtud korralduses määrata, et tema poolt pärijaks nimetatud isik, kui eelpärija, teatava tähtaja või sünnimuse kättejõudmisel peab terve päranduse või osa pärandusest teisele isikule, järelepärijale, wälja andma.

Järelepärijale ei võida niisugust kohustust peale panna. (S. 488; S. 2100, 2103; B. 2149, 2317)

§ 110. Kui pärandaja on määranud, et pärijaks nimetatud isik peab päranduse kätte saama alles teatava tähtaja või sünnimuse kättejõudmisel, kuid ilma määramata, kes senini peab pärandust valitsema, siis on eelpärijateks pärandaja seadusjärelised pärijad. (S. 2105)

§ 111. Kui pärandaja on nimetanud pärijaks isiku, kes päranduse avanemise ajal veel ei olnud sissetatud, siis tuleb kahtluse

korral arvata, et see isik on järelepärijaks nimetatud. Kui see oletus ei vasta pärandaja tahtmisele, siis on pärija nimetamine maksusteta.

Sama on maksus ka niisuguse juriidilise isiku kohta, kes peab tekkima alles pärast päranduse avanemist. (§. 2101)

§ 112. Kui pärandaja on järelepärija nimetanud, ilma tähtsaja või sündmuse määramata, mille kättejõudmisel järelepärimine peab aset leidma, siis kutsutakse järelepärija pärimisele eelpärija surmaga.

Kui järelepärijaks on nimetatud isik, kes päranduse avanemise ajal veel ei olnud sündinud, siis kutsutakse ta pärimisele tema sündimisega.

Kui järelepärijaks on nimetatud päranduse avanemise ajal veel mitte olemasolev juriidiline isik, siis kutsutakse ta pärimisele tema tekkimisega. (§. 2106)

§ 113. Kui järelepärija sureb enne järelepärimise tekkimist, kuid pärast päranduse avanemist, siis läheb tema õigus ille tema pärijatele, kui ei tule arvata, et pärandaja teistiti tahtis.

Kui järelepärija on nimetatud edasiliikkava tingimusega, siis tuleb kahtluse korral arvata, et see nimetamine on ainult siis maksus, kui järelepärija tingimuse kättejõudmisel elus on. (§. 2108)

§ 114. Päranduse hulka kuulub ja tuleb järelepärijale välja anda kõik see, mis eelpärija on omandanud päranduse hulka kuuluma õiguse põhjal või asetisena mõne hävitatud, rikutud või äramõdetud pärandusasja eest või õiguslike toimingute läbi päranduse kuuluma varanduse eest, kuivõrd sellel viisil omandatud varandus ei kuulu eelpärijale äratarvitamiseks. (§. 2111; B. 2323)

§ 115. Eelpärija korraldus päranduse kuuluma kinnisvara kohta või päranduse kuuluma õiguse kohta kinnisvara peale kaotab järelepärimise tekkimise korral maksuse niivõrd, kui see korraldus järelepärija õiguste teostamist takistab või kitsendab.

Sama määruse alla käib ka korraldus, mis tehtud mõne pärandusasja kohta ilma vastutasuta või eelpärija poolt antud kinnisvabade täitmiseks. (§. 2113)

§ 116. Eelpärija võib pärandust võõrandada või hüpoteekidega koormata ainult niivõrd, kui see temale on lubatud pärandaja või järelepärija poolt, või kuivõrd see on vajalik pärandaja edasiliikkamata võlgade tasumiseks või legaaside väljaandmiseks. Lubatud on võõrandada ka rikkiminemaid asju. (B. 2321)

§ 117. Eelpärija peab järelepärijale tema nõudmisel andma pärandusse kuuluvate asjade nimekirja.

Järelepärija nõudmisel peab selle nimekirja kokku seadma wastava kohtu poolt selleks määratud ametnik.

Järelepärija võib nõuda, et teda kutsutaks selle nimekirja kokkuseadmise juurde.

Nimekirja kokkuseadmise kulud kaetakse pärandusest. (S. 2121)

§ 118. Eelpärija kannab harilikud päranduse alalhoidu kulud.

Muid väljaminekuid, mida eelpärija pärandusasjade alalhoiduks olude kohaselt vajalikkudeks võis pidada, on ta õigustatud katma pärandusest. Kui tema neid väljaminekuid on teinud oma varandusest, siis on järelepärimise tekkimisel järelepärija kohustatud neid temale tasuma. (S. 2124; B. 2331, 2333)

§ 119. Kui eelpärija teeb päranduse peale väljaminekuid, mis eelmise § 118 alla ei käi, siis on järelepärimise tekkimise korral järelepärija kohustatud neid temale tasuma määruste järele, mis käivad ilma mõlituseta võõraste asjade ajamise kohta.

Eelpärija on õigustatud ära võtma sisseaset, millega ta on mõne pärandusse kuuluva asja varustanud, kui asi selle läbi rikutud ei saa. (S. 2125)

§ 120. Järelepärijal on õigus eelpärijalt nõuda teateid päranduse koosseisu üle, kui on põhjust oletada, et eelpärija päranduse valitsemisel järelepärija õigusi tuntavalt rikub. (S. 2127)

§ 121. Kui eelpärija teguviisi või tema halva varanduslike seisukorra tõttu tekib põhjendatud kartus, et järelepärija õigusi võidakse tuntavalt rikkuda, siis võib järelepärija eelpärijalt nõuda oma õiguste kindlustamist. (S. 2128)

§ 122. Kui eelpärija on kohtu määrusega kohustatud järelepärija õigusi kindlustama, ei ole seda aga kohtu poolt antud tähtaaja jooksul teinud, siis võib järelepärija nõuda, et päranduse valitsemine antaks kohtu poolt eriti selleks määratud hooldajale.

Nii pea kui eelpärija nõutud kindlustuse annab, tuleb pärandus tema valitsemisele tagasi anda.

Pärandusest saadud tulud, peale valitsemise kulude maharvamist, peab hooldaja eelpärijale välja andma. (S. 1052)

§ 123. Järelepärimise tekkimisel on eelpärija kohustatud järelepärijale päranduse välja andma selles seisukorras, milles pärandus üleandmise ajani kestva korrapärase valitsemise juures olnud.

Kõik päranduse välti kuni järelepärimise tekkimiseni kuulub eelpärijale.

Eelpärija peab järelpärijale viimase nõudmisel aru andma päranduse valitsemise üle. (S. 2130)

§ 124. Järelpärija võib eelpärijalt nõuda päranduse valitsemisel ainult niisugust hoolet, millega eelpärija harilikult oma asju ajab.

Suhuse läbi tekkinud kahjude eest eelpärija ei vastuta. (B. 2322)

§ 125. Eelpärija ei vastuta järelpärija ees nende muudatuste või halvenemiste eest pärandusasjades, mis tekiwad nende asjade korralliku kasutamise läbi. (S. 2132)

§ 126. Pärandaja võib eelpärijat wabastada §§ 115, 116, 120—123 ettenähtud kitsendustest ja kohustustest.

On pärandaja järelpärijale määranud ainult jeda, mis pärandusest üle jääb järelpärimise tekkimisel, siis loetakse eelpärija wabastatuks kõikidest selle paragrahwi esimeses lõikes tähendatud kitsendustest ja kohustustest.

Sedajama tuleb oletada kahtluse korral ka siis, kui pärandaja on määranud, et eelpärija võib pärandust wabalt käsutada. (S. 2136, 2137)

§ 127. Järelpärimise tekkimisest peale ei loeta eelpärijat enam pärijaks ja pärimisele kutsutakse järelpärija.

Päranduse wastuwõtmisega lähewad üle järelpärija peale kõik pärija õigused ja kohustused. (S. 2139; B. 2324)

§ 128. Kui järelpärija pärandust wastu ei wõta, siis jääb pärandus eelpärijale, olgu siis, et pärandaja teisiti on määranud. (S. 2142)

§ 129. Järelpärimise tekkimisel astuwad õiguslised wahekorrad pärandaja ja eelpärija wahel, mis wahepeal kustunud olid õiguse ja kohustuse ühtelangemise tõttu, uuesti jõusse ja on järelpärijale fiduwad. (S. 2143; B. 2332)

5. peatükk.

Legaat.

§ 130. Kui pärandaja on oma surma korraaks tehtud korralduses kellelegi määranud mitte terve päranduse ega selle murdosa, waid üksiku asja või mitu asja, kindla summa raha või mõne õiguse, siis nimetatakse jeda määratist, kuigi tema wäärtuses peaks suurema osa pärandusest moodustama, legaadiks, ja jeda, kellele ta määratud, legataariks. (B. 1702)

§ 131. Pärandaja võib legaadi kas otsekohe pärandusest määrata või legaadi täitmise teha kohuseks pärijale või teisele legataarile. (B. 2150; S. 2147)

§ 132. Pärandaja võib legaadi täitmise kohuseks teha igale ühele, kellele ta oma pärandusest midagi on määranud surma korras tehtud korralduses. (B. 2159)

§ 133. Kui surma korras tehtud korralduses ei ole tähen-
datud isikut, kes legaati peaks täitma, siis tuleb legaat välja anda legataarile otsekohe pärandusest enne pärijatele nende osade väljaandmist. (B. 2164)

§ 134. Kui ühe ja sama legaadi täitmine on kohuseks tehtud mitmele pärijale või mitmele legataarile, siis tuleb kahtluse korral arvata, et seda kohustust kannavad: pärijad — nende pärandus-
osadele vastaval määral ja legataarid — neile määratud legaatide väärtusele vastaval määral. (S. 2148; B. 2165)

§ 135. Kui legaadi täitja on nimepidi tähendatud, siis läheb tema väljalangemise korral legaadi täitmise kohustus üle selle peale, kes tema asemele astub, muidugi selle eeldusega, et seda legaati suudab täita igalüks ja et järelikult legaadi määramisel pärandaja ei olnud arvesse võtnud legaadi täitja isiklike omadusi. (B. 2167; S. 2161)

§ 136. Pärijaid ja legataare võidakse legaatidega ja kä-
sutistega koormata ainult jellel määral, kui palju nemad igalüks ise pärandusest osa saanud. Üle selle määra ulatava koormatuse
osa ei tarvitse kohustatud isik täita. (B. 2162; S. 2187, 2188)

§ 137. Legaatidega ja käsutistega ei võida rikkuda fundus-
likkude pärijate õigusi fundosade peale. (B. 2156)

§ 138. Kui pärandust ei jatku kõikide legaatide täitmiseks, siis tuleb igat legaati vastavalt vähendada. (B. 2177)

§ 139. Kui üks ja sama asi on määratud mitmele isikule ilma nende osade äratähendamata, siis saavad nad selle asja ühesu-
ruustes osades, selle peale vaatamata, kas nad koos või lahuses on nimetatud. (B. 2172)

§ 140. Pärandaja võib legaadi mitmele isikule määrata ka niiviisi, et legaadi täitja või kolmanda isiku otsestada jääb, mil-
lise osa legaadist igalüks nendest peab saama.

Kui legaadi täitja või kolmas isik ei saa seda otsestada või ei ole seda otsestanud mõne asjaosalise nõudmisel paraja tähtaja jook-
sul, siis loetakse legataare ühiskreditoorideks ja nad jagavad legaadi oma vahel ühesuures osades. (S. 2153; B. 2174)

§ 141. Legataarile võidakse aselegataari nimetada. (B. 2179)

§ 142. Pärandaja võib legaadi määrata ka pärijale peale tema pärandusosa (eellegaat).

Eellegaat tuleb välja anda pärijale otsekohe pärandusest enne pärandusosade väljaandmist.

Kui pärija loobub pärandusest või mõnel muul põhjusel sellest ilma jääb, on tal siiski õigus eellegaati saada. (B. 2180, 2181, 2816; S. 2150)

§ 143. Kui eellegaat on määratud mitmele pärijale ühiselt, siis jagavad nad selle eneste vahel vastavalt oma pärandusosadele. (B. 2183)

§ 144. Kui pärija on nimetatud tingimusega, siis tuleb kahtluse korral see tingimus maksimaks lugeda ka pärijale määratud eellegaadi kohta. (B. 2186)

§ 145. Õigus pärijale määratud eellegaadi peale läheb üle tema asepärijale ainult siis, kui see testamendis selge sõnaga nii on määratud. (B. 2185)

§ 146. Legataari õigus temale määratud legaadi peale tekitab päranduse avanemise ja läheb tema surma korral üle tema pärijatele. (B. 2187, 2200; S. 2176)

§ 147. Legataari õigus tingimusega temale määratud legaadi peale tekitab alles siis, kui tingimus on tegelikult täide läinud või tuleb seaduslikult täideldinuks arvata, eeldudes, et tingimus juba enne testaatori surma täide ei ole läinud. (B. 2190; S. 2177)

§ 148. Legataari õigus tähtajaga tehtud legaadi peale loetakse tekkinuks päranduse avanemise ja läheb tema surma korral üle tema pärijatele. (B. 2191; S. 2177)

§ 149. Sureb legataar enne pärandajat, siis ei ole tema pärijatel õigust legaadi peale, kui pärandaja ei ole neid selleks juhtumiseks aselegataarideks nimetanud. (B. 2188; S. 2160)

§ 150. Legaati, mille peale legataaril on õigus tekkinud §§ 146—149 alusel, võib tema või ta pärijad nõuda kohe peale päranduse vastuvõtmise pärija poolt, oli aga legaati tehtud tingimusega või tähtajaga, siis alles peale tingimuse täideminekut või tähtaja kättejõudmise. (B. 2193)

§ 151. Ei ole legaadi täitmine kohuseks tehtud pärijale, vaid legaati on määratud legataarile otsekohe pärandusest, või on pärija ära langenud või keeldunud päranduse vastuvõtmisest testamendi või lepingu järele, siis võib legataar legaati nõuda, niipea kui

korraldus surma korraks on seadusjõusfe astunud, olgu siis, et legaati oli määratud tingimusega või tähtajaga. (B. 2195, 2782)

§ 152. Legaati saada võib igäiks, kes on pärimisvõimeline. (B. 2168)

§ 153. Legataaril on õigus temale määratud legaati vastu võtta või legaadist loobuda.

Legaadist loobumine võib sünnida kas sõnadega väljendatult või vaikides tegudega, mis kahtlusest ei jäta õigustatud isiku tahtmise kohta. Loobumine ei ole makses, kui ta on seotud tingimusega või tähtajaga või kui ta on tehtud tingimusega või tähtajaga määratud legaadi kohta enne tingimuse täideminekut või tähtaja kätte jõudmist. (S. 2180; B. 2200, 2814, 2815, 2819)

§ 154. Legataaril ei ole õigust ühte osa legaadist vastu võtta ja teisest osast loobuda. Kui aga legataarile on määratud mitu legaati, siis võib ta mõne neist vastu võtta ja mõnest loobuda. (B. 2203, 2204)

§ 155. Kui legataar sureb, ilma et ta oleks legaati vastu võtnud või sellest loobunud, siis läheb legaadi vastuvõtmise või loobumise õigus üle tema pärijatele. (B. 2205)

§ 156. Ei ole legaadi täitmine kohuseks tehtud nimetatud pärijale või teisele legataarile, vaid legaati on määratud osatäitjate pärandusest, või on nimetatud pärija ära langenud, ilma et keegi oleks tema asemel astunud, siis võib legataar nõuda legaadi väljasaandmist päranduse hulgast kas testamendi täitjalt või päranduse hooldajalt. (B. 2208)

§ 157. Pärandusvara hulka kuuluva asja saab legataar samas seisukorras, milles ta pärandajast maha jäi, kõikide selle asja juurde kuuluvate õigustega, kohustega ning juurdekasvuga. (B. 2236)

§ 158. Kahtluse korral tuleb legaadi hulka arvata ka legaadiks määratud asja pärandust päranduse avanemise ajal.

Legaadi hulka arvatakse ka pärandajale kuuluv õigus tasu nõuda legaadiks määratud asja rikkumise eest, mis tekitatud pärast legaadi määramist. (S. 2164)

§ 159. Kui legaadiks on määratud teatav päranduse kuuluv asi, siis peab legaadi täitja välja andma ka legaadi avanemisest peale saadud asja vilia ja kõik selle, mis legaadi hulka kuuluma õiguse põhjal saadud. Rasutamise eest, mis ei esine asja vilia aratarmitamisenä, ei ole legaadi täitja kohustatud tasu maksma. (S. 2184; B. 2209, 2210, 2211)

§ 160. On legaati määratud tingimusega või tähtajaga, siis kuulub legaadi wili, mis saadakse kuni tingimuse täidminekuni või tähtaja kätte jõudmiseni, legaadi täitjale, kui ei selgu, et pärandaja tahtmise järele legataar peab saama legaadiks määratud asja ühes kõigega, mis peale pärandaja surma asjale juurde tuleb. (B. 2212)

§ 161. On legaadiks määratud asi testaatori poolt hiljem muudetud, kuid ainult asja wormi ja wälimuse poolest, nii et asi aine poolest on päranduse hulgas meel olemas fidumatast muude asjadega, siis on legataaril ikkagi õigus sel wiisil muudetud asja peale, kui sellest asja muutmisest ei või järeldada ka testaatori tahtmise muutumist.

Kui aga testaator on muutnud mitte ainult legaadiks määratud asja wälimust, waid on fidunud teda ka teiste asjadega, nii et selle tõttu legaadiks määratud asi on täiesti ümber muudetud, siis tuleb legaati kustunuks lugeda. (B. 2238; S. 2172)

§ 162. Kui legaadi täpne täitmine on legaadi täitjale üle-määra raskendatud või kui ta paremal tahtmisel ei suuda legaati natuuras täita, siis peab ta maksma legaadiks määratud asja wäärtuse. On aga legaadi täitmine üldse wõimata, siis wastutab legaadi täitja ainult wiiwituse või eksituse korral.

Kui legaadi täitmine on ainult ajutiselt takistatud, siis võib legataar nõuda legaadi täitjalt selle täitmise kindlustamist. (B. 2215, 2216)

§ 163. Kui üks ja sama asi on legaadina määratud mit-mele isikule, siis tuleb käia §§ 98—102 eeskirjade järele. (S. 2157)

§ 164. Kui pärandaja on legaadiks määratud asja kirjeldanud mitte individuaalselt, waid liigi tundemärkide järele, siis tuleb selle liigi asjade hulgast anda legataari olukorrale wastawam asi.

Kui pärandaja on selle juures asja waliku jätnud kolmanda isiku hooleks, see aga ei taha või ei suuda walida, või ei ole jeda teinud ühe aasta kestel, siis läheb asja waliku õigus legataarile, kuid kahtluse korral ei ole wiimane õigustatud kõige paremat asja walima. (B. 2244, 2250; S. 2155)

§ 165. Kui legaadiks määratud asja walik on jäetud legaadi täitja hooleks, siis ei või ta walida kõige halwemat asja, ei ole ta aga walikut teostanud legataari palwel kohtu poolt määratud tähtajaks, siis läheb asja waliku õigus legataarile üle. (B. 2251; S. 2156)

§ 166. Kindlasti tähendatud objekti legaadiks määramine ei ole maksew, kui see objekt päranduse awanemise ajal ei kuulu päranduse hulka, olgu siis, et pärandaja seda objekti ka selleks juhtumuseks legataarile määrata tahtis.

Kui legaadiks määratud asi oli pärandajal ainult kaasomanduses või waldamisel, siis tuleb kahtluse korral arwata, et legaadiks on määratud ainult kaasomandus või waldamine.

Kui pärandajale kuulus õigus kelleltki nõuda legaadiks määratud objekti või selle wäärtuse tasumist juhtumusel, kui objekt pärast legaadi määramist on häwinenud või pärandajalt ära wõetud, siis tuleb kahtluse korral arwata, et legaadiks on määratud see õigus.

Päranduse hulka kuuluwaks ei arwata objekti, mille wõõrandamiseks pärandaja kohustatud oli. (S. 2169)

§ 167. Kui niisuguse objekti legaadiks määramine, mis päranduse awanemise ajal päranduse hulka ei kuulunud, tuleb § 166 põhjal makswaks lugeda, siis peab legaadi täitja selle objekti legataarile kätte toimetama.

Kui legaadi täitja objekti kätte toimetada ei juuda või kui kättetoimetamine oleks võimalik ainult ülemäära suurte kuludega, siis võib legaadi täitja objekti kättetoimetamise asemel selle wäärtuse legataarile wälja maksta. (S. 2170)

§ 168. Kui pärandaja on legaadiks määranud temale kuuluma nõude õiguse ja kui enne päranduse awanemist see nõue on täidetud ning täitmisel saadud objekt weel päranduse hulgas olemas, siis tuleb kahtluse korral see objekt legataarile määratuks arwata.

Kui see nõue oli rahaline, siis tuleb kahtluse korral wastaw rahajumma legataarile määratuks arwata, ka siis, kui seda rahajummat päranduse hulgas ei leidu. (S. 2173)

§ 169. Kui legaadi täitjale on peale pandud kohustus legataarile perioodiliselt teatawatel tähtaegadel, iga aasta, iga kuu jne., kindlad kwantumid asendatawaid asju wälja anda, siis loetakse seda legaati mitme legaadi koostuseks, milledest esimene on tingimuseteta, kuna järgnewad arwatakse seotuks tingimusega, et legataar wäljaandmise tähtaja kätte jõudmisel weel elus oleks.

On aga legaadiks määratud kindel kwantum asendatawaid asju ja seda on lubatud wälja anda legaadi täitja hõlbustuseks jao-kaupa teatawatel tähtaegadel, siis loetakse seda legaati tingimuseteta legaadiks. (B. 2268)

§ 170. Kui legaadiks on määratud alimendid ilma lähemalt ära määramata, siis võib legataar nõuda toitmist, riietumist ja kor-
terit, samuti ka alghariduse kulusid, kui ta on allealine. (B. 2272)

§ 171. Kui alimentide kvantum ei ole jurma korraks teh-
tud korralduses ära määratud, siis tuleb kõige pealt arvesse võtta
seda, kui palju pärandaja sarnasel korral harilikult andis, ja siis
seda, kui palju ta teistele niifugustele legataaridele on määranud.

Ei ole võimalik sel viisil alimentide kvantumi ära mää-
rata, siis määratakse see kohtu äranägemisel, kes selle juures peab
arvesse võtma pärandaja varandust ja legataari elukorda.
(B. 2273)

§ 172. Allealisele legaadiks määratud alimendid arvatakse
kahtluse korral määratuks kuni tema täisealiseks saamiseni.
(B. 2274)

§ 173. Kui üldkasulikuks otstarbeks määratud legaadi juu-
rus ei ole ära tähendatud, siis määratakse see kohtu äranägemisel,
arvesse võttes ühelt poolt päranduse koosseisu ja teiselt poolt tar-
viduse määra. (B. 2217)

§ 174. Kui legaadiks on määratud pärandusse kuuluv ob-
jekt, siis ei või kahtluse korral legataar nõuda selle objekti peal
lasuvate koormatuste kõrvaldamist.

Kui pärandaja ise oli õigustatud nõudma nende koormatuste
kõrvaldamist, siis tuleb kahtluse korral arvata, et see nõue kuu-
lub legaadi hulka.

Kui legaadiks määratud kinnisvara peal lasub pärandaja
eneke kasuks hüpoteek või muu asjõiguslik koormatus, siis tuleb
olude kohaselt otsustada, kas see hüpoteek või koormatus legaadi
hulka kuulub või mitte. (S. 2165)

§ 175. Kui päranduse hulka kuuluva mitme kinnisvara
peal lasub üks ja sama hüpoteek ja kui üks neist kinnisvaradest
on legaadiks määratud, siis on legataar kahtluse korral pärija
ees kohustatud võlauskujat rahuldama selles osas, mis vastab te-
male määratud kinnisvara väärtusele päranduse avanemise ajal,
teiste sama hüpoteegi all olevate kinnisvarade väärtusega võr-
reldes. (S. 2168)

§ 176. Legaat, mille täitmine päranduse avanemise ajal oli
võimata või seadusega keelatud, on maksuvõlga. (S. 2171)

§ 177. Legaat, mis on määratud edasilükkava tingimusega
või täitmise alguse tähtaja äratähendamisega, kaotab maksuse, kui

tingimus ei ole täide läinud või tähtaeg kätte jõudnud kümne aasta jookul pärast paranduse awanemist. (§. 2162)

§ 178. Kui üks ja sama asi on mitmele isikule legaadiks määratud ja mõni nende hulgaft ära langeb kas enne või pärast paranduse awanemist, ilma et talle aselegataari oleks määratud, siis kaswab tema osa teiste kaaslegataaride osade juurde wastawalt nende osade suurusel. Kui kaaslegataaridest mõned on nimetatud ühiselt teatava legaadi osa peale ja üks nendest ära langeb, siis läheb juurdekaswu eestkätt teiste selle legaadi osa peale nimetatud legataaride kasuks.

Pärandaja võib juurdekaswu ära keelata. (§. 2158; B. 2837)

§ 179. Osa, mis juurdekaswu tõttu kaaslegataarile üle läheb, loetakse eriliseks legaadiks nende legaatide või käjutiste suhtes, milledega oli äralangenu või juurdekaswu saaja koormatud. (§. 2159)

§ 180. Kui legaadi täitmise aeg on jäetud legaadi täitja äranägemisele, siis arwatakse kahtluse korral legaati täitmisele kuulwaks legaadi täitja surmaga. (§. 2181; B. 2194)

§ 181. Legataar, kes on koormatud teise legaadiga või käjutisega, on kohustatud jeda täitma alles siis, kui ta saab õiguse temale enesele määratud legaadi täitmist nõuda. (§. 2186)

§ 182. Legataar, kellele on peale pandud kohustus teist legaati või käjutist täita, võib selle täitmiseft keelduda pärast temale enesele kuuluwa legaadi wastuwõtmist, kuiwõrd täitmiseks ei jatku temale enesele määratud legaadist. (§. 2187)

§ 183. Kui legaadi täitmise koht ei ole lähemalt ära tähen-datud, siis tulewad individuaalselt kindlaksmääratud asjad, samuti ka asjad, mis ühte koondusse kuuluwad, seal välja anda, kus nad asuwad; asjad aga, mis legaadi täitja poolt pahatahtlikult paigutatud teistale kohast, kus nad pärandaja surma ajal asusid, tulewad välja anda seal, kus legataar jeda nõuab. (B. 2218)

§ 184. Ühendatawaid asju võibakse nõuda ja pakkuda igal kohal, kus nende väljaandmine või wastuwõtmine wastaspoolele raskusi ei sünnita, kui ei ole määratud, et neid tuleb võtta teatavast kinniswarast. (B. 2219)

§ 185. Legaadi täitja peab legaadiks määratud asja eest kõigiti hoolt kandma ja kannab legataari ees wastutust oma hooltuse tõttu asjale tekitatud kahju eest. Kui legaadi täitja peab kõik

selle, mis talle enesele määrati, teisele isikule üle andma, siis vastutab ta viimase ees ainult kahjude eest, mis tekitatud tema poolt tahtlikult või tema ranga hooletuse tõttu. (B. 2196)

§ 186. Kui kahju tekib, ilma et legaadi täitja hooletuses või viivituses süüdi oleks, siis võib legataar nõuda legaadi täitjalt ainult süüdlase vastu kahjutasu nõudmise õiguse üleandmist. (B. 2197)

§ 187. Kui legaadi täitja viivitab legaadi täitmisega, siis peab ta legataarile tasuma kõik selle läbi viimasele tekitatud kahju ja üldse kandma viivituse tagajärgi. (B. 2222)

§ 188. Pärandaja võib omas viimse tahtmise avalduses määrata varandusi ja teha korraldusi niihästi olemasolevate kui ka alles ellukutsutavate heategeliste või üldkasulikkude asutuste heaks. Niisugune legaat nimetatakse sihtmääratiseks. (B. 2348)

§ 189. Kui sihtmääratise täitmine on ülesandeks tehtud ühele või mitmele testaatori poolt nimetatud testamendi täitjale ja pärija on olemas, siis peab testamendi täitja kõik selle ülesande täitmiseks vajalikud sammud tegema; eriti on tal õigus nõuda pärijalt sihtmääratise objekti väljaandmist. (B. 2352)

§ 190. Kui testamendi täitja tarvilikke samme ei astu või kui testamendi täitjat ei olegi nimetatud ja ka pärija ei astu samme sihtasutuse ellukutsumiseks, siis määrab kohus hooldaja, kellel on selles suhtes testamendi täitja õigused ja kohused.

Hooldaja määramise palwega võivad niisugusel korral esineda kohtu ees peale huvitatud isikute ka kohalikud omavalitsuse asutused. (B. 2353)

§ 191. Kui otsekohest pärijat ei ole olemas, siis peab testaatori poolt nimetatud testamendi täitja või kohtu poolt määratud hooldaja sihtmääratise objekti otsekohe oma valitsemisele võtma ja tarvilikke samme astuma sihtasutuse ellukutsumiseks. (B. 2354)

§ 192. Sihtvaranduse valitsemist ja tarvitamist tuleb korraldada täpselt testaatori tahtmise järele. (B. 2355)

§ 193. Sihtasutused tulevad seaduslikus korras registri-rida ja omavad sellega kõik juriidilise isiku õigused. (B. 2356)

§ 194. Kui sihtasutuse otstarbe kaob või tema teostamine võimataks muutub ja pärandaja selleks juhtumiseks korraldust ei ole teinud, siis määratakse sihtasutuse varandus seaduses ettenähtud korras mõneks teiseks heategeliseks või üldkasuliseks otstarbeks, mis eelmisele otstarbele sarnane. (B. 2357)

4. jagu.

Wastastikkufed testamendid.

§ 195. Testamenti, milles kaks või mitu isikut nimetavad üksteist wastastikku pärijaks, nimetatakse wastastikkuseks testamendiks.

Niisuguses testamendis on ühe pärija nimetamine tingitud teise pärija nimetamise maksumusega, nii et ühe pärija nimetamise tühistamine toob enesega ka teise temale wastawa pärija nimetamise tühistumise. (B. 2409)

§ 196. Wastastikkuses testamendis võidakse määrata, kellele pärandus peab üle minema peale teistest üleelanud testaatori surma. (B. 2411)

§ 197. Wastastikkust testamenti ei loeta pärimislepinguks, kui see akti sisust selgelt ei väljendu, ja sellepärast võidakse teda ühekülgselt tühistada. (B. 2412)

§ 198. Ühe wastastikkuse testamendi tegija surma korral võib temast üleelanud testaator enne päranduse wastupõtmist pärimisest testamendi järele loobuda ja pärandus läheb siis surma seadusjärelistele pärijatele, üleelanud testaator aga saab õiguse oma enese waranduse kohta wabalt korraldusi teha oma surma korraks. (B. 2415)

§ 199. Kui wastastikkuses testamendis on määratud, et üleelanud testaator saab warem surnud testaatori pärijaks, kuid peale tema surma peab mõlemate warandus üle minema nende lähematele sugulastele või teistele teatavatele isikutele, siis ei ole üleelanud testaatoril, kui ta päranduse vastu võtnud, enam õigust seda korraldust muuta ega oma waranduse kohta surma korraks teistiti korraldusi teha; isegi tema waranduse edaspidine võimalik juurdekasw kuulub sellesse ühendatud warandusse, mis järelpärijatele peab üle minema. (B. 2417)

§ 200. Kui wastastikkuses testamendis ei ole määratud, kas üleelanud testaator peab ühendatud päranduse järelpärijatele järele jätma jelles koosseisus, nagu ta oli testamendi tegemise ajal või nagu ta osutub peale üleelanud testaatori surma, siis tuleb arwata, et testaatorid wiimast tahtsid. (B. 2418)

§ 201. Iga testaatori lähemateks sugulasteks, kellele pärandus peab üle minema peale üleelanud testaatori surma, arwatakse need, kes seefugustena osutuwad üleelanud testaatori surma ajal, kui testamendis teistiti ei ole määratud. (B. 2419)

§ 202. Kui vastastikkuses testamendis on testaatorite poolt ühiselt legaadid määratud kõikide üldisest varandusest, siis kuuluvad nad täitmisele alles pärast üleelanud testaatori surma; olgu siis, et testaatorid teifiti tahtsid.

On aga iga testaator eraldi legaadid määranud oma enese varandusest, siis tuleb neid iseseisvateks legaatideks lugeda. Niisugusel korral on üleelanud testaator kohustatud varem surnud testaatori poolt määratud legaate täitma, kuna tema enese poolt määratud legaadid iseeneest tühistuvad. (B. 2420)

5. jagu.

Sunduslik pärija ja fundosa.

§ 203. Sunduslikuks pärijaks loetakse niisugust pärandaja seadusjärelist pärijat, kelle kasuks tuleb surma korraks tehtud korralduses paratamata teatav osa pärandusest, nõnda nimetatud fundosa, määrata, või keda tuleb selge sõnaga pärimisest kõrvaldada seaduse määruste kohaselt. (B. 2005; S. 2303; W. 1460; S. 470)

§ 204. Fundosa peale on õigus eestkätt nendel pärandaja alanejalatel, kes seaduse järele pärimisele kutsutud, ja tema abikaasal. Kui alanejaid ei ole, siis on fundosa peale õigustatud pärandaja wanemad. (B. 2006; S. 2309; W. 1462)

§ 205. Sundosaks on pool seadusliku pärandusosa väärtusest. (B. 2007; S. 2303; W. 1461; S. 471)

§ 206. Fundosa juuruse kindlaksmääramisel võetakse arvesse päranduse koosseis ja väärtus ja seadusjäreliste pärijate arv pärandaja surma ajal. (B. 2008; S. 2310, 2311)

§ 207. Fundosa kindlaksmääramisel võetakse arvesse kõik isikud, kes oleks pärimisele kutsutud siis, kui pärandaja oleks surnud ilma surma korraks korraldust tegemata, järelikult ka need, keda pärandaja on pärimisest kõrvaldanud, samuti ka üleelanud abikaas.

Arvesse ei võeta isikut, kes kokkuleppe järele pärimise õigusest loobus enne päranduse avanemist. (B. 2009, 2770; S. 2310; W. 1468)

§ 208. Fundosa arvatakse välja pärandaja puhtaast varandusest peale kõikide võlgade mahaarvamist.

Päranduse väärtus määratakse tarviduse korral kindlaks hindamise läbi. Pärandaja enese poolt määratud hind ei ole mõõduandev. (B. 2010; S. 2311; W. 1464)

§ 209. Sundosasse tuleb arvata kõike seda, mis pärandaja fundosaõiguslikele pärijale järele jättnud ühel ehk teisel viisil, olgu pärandusosana, legaadina või kingitusena surma korraks; kingitustel elavate vahel tuleb sundosasse arvata aga ainult siis, kui see on tehtud nimelt selle tingimusega. (B. 2011; S. 2315; W. 1467, 1475)

§ 210. Sundosa ei või koormata tingimusega, tähtajaga, legaadiga või mõne muu koormatusega; kõik sellekohased määrused loetakse maksumisetaks, nii palju kui nad fundosa kohta käivad. (B. 2012)

§ 211. Pärija võib temale peale pandud legaati täitmaist keelduda sedavõrd, et fundosa väljaandmise kohustus langeks proportsionaalselt tema ja legataari peale. Sama määrus on makseva ka käsutise kohta.

Sundosaõiguslike legataari suhtes on legaadi vähendamine lubatav ainult sedavõrd, et temale fundosa alles jääks.

On pärija ise fundosaõigusline, siis võib ta temale pealepandud legaaite ja käsutisi vähendada sedavõrd, et temale oma fundosa alles jääks. (S. 2318)

§ 212. Kui pärandaja on teinud kingituse mõnele pärijale või kolmandale isikule, siis võib fundosaõigusline isik nõuda fundosa täiendusena seda summat, mille võrra tema fundosa suureneks, kui kingituse väärtus päranduse väärtusele juurde arvata.

Juurdearvamisel võetakse arvesse kingituse väärtus päranduse avanemise ajal, oli aga kinkimise ajal kingituse väärtus vähem, siis võetakse arvesse see vähem väärtus.

Kingitust ei võeta arvesse, kui kingitud varandus on ille antud kingituse saajale varem kui kolm aastat enne päranduse avanemist. (S. 2325; B. 4488, 4489)

§ 213. Kui fundosaõigusline isik ise pärandajalt on saanud kingituse, siis tuleb kingituse väärtus päranduse väärtusele juurde arvata samadel alustel, mis eelmises (212) paragrahvis tähendatud ja ühtlasi fundosaõiguslike isiku fundosa täiendusest maha arvata. § 209 järele fundosasse arvatav kingituse väärtus tuleb maha arvata fundosa ja selle täienduse üldsummast. (S. 2327)

§ 214. Pärija, kes ise on fundosaõigusline, võib keelduda teise pärija fundosa täienduse väljaandmisest sedavõrd, et temale alles jääks tema enese fundosa ühes selle täiendusega. (S. 2328)

§ 215. Niivõrd, kui pärija fundosa täienduse väljaandmiseks kohustatud ei ole, võib fundosaõigusline isik nõuda kingisaajalt kingituse väljaandmist fundosa täienduse katteks mitteõigustatud rikastumise kohta käivate määruste järele. Sama õigus on fundosaõiguslikul isikul ka siis, kui ta on ainuke pärija.

Kingisaaja võib kingituse väljaandmise asemel puuduva summa rahas välja maksta. (S. 2329)

§ 216. Eelmistes §§ 212–215 määrused ei ole makswad kingituste kohta, mis tehtud kõlbliste või kombeliste kohuste täitmiseks. (S. 2330)

§ 217. Pärandaja võib fundosast ilma jätta oma alanejat, kui viimane:

1) on pärandaja enese või tema abikaasa või pärandaja teise alaneja elu kallale kippunud;

2) on pärandaja enese või tema abikaasa vastu korda saatnud teo, milles kuriteo tundemärgid sisalduvad;

3) on vägiwalda tarvitanud pärandaja või tema abikaasa isiku kallal; vägiwalla tarvitamist pärandaja abikaasa isiku kallal võetakse arvesse ainult siis, kui alaneja temast põlvneb;

4) kuritahtlikult rikub tema peal seaduse järele lasuvat kohustust pärandajale ülespidamist anda;

5) elab autut või kõlblusvastast elu vastu pärandaja tahtmist. (S. 2333; B. 2015)

§ 218. Oma abikaasat võib pärandaja fundosast ilma jätta peale § 217 ettenähtud juhtumuste ka siis, kui abikaas on tema kuritahtliselt maha jätnud või abielu rikkunud. (S. 2335)

§ 219. Oma isa või ema võib pärandaja fundosast ilma jätta põhjustel, mis § 217 pp. 1, 2 ja 4 alaneja kohta ette nähtud. (S. 2334)

§ 220. Fundosast ilmajätmine väljendatakse surma korraaks tehtud korralduses. Ilmajätmise põhjus peab korralduse tegemise ajal olemas olema ja korralduses ära tähen datama.

Ilmajätmise põhjust peab tõendama see, kes oma õigusi ilmajätmise peale toetab.

Ilmajätmine § 217 p. 5 ettenähtud põhjusel ei ole maksem alaneja kohta, kui viimane päranduse avanemise ajal juba kehtvalt oli loobunud autust või kõlblusvastasest eluviisist. (S. 2336; B. 2017, 2018)

§ 221. Digus fundosast ilma jätta kustub andeksandmise läbi. Korraldus fundosast ilmajätmise kohta kaotab maksuuse andeksandmisega. (S. 2337; B. 2017)

§ 222. Sundosa peale õiguse ülesandmine kohtule peab jündima samas korras ja samadel tähtaegadel, mis on ette nähtud waieluste tõstmiseks testamendi wastu (§ 312). (Uus)

6. jagu.

Testamendi täitja.

§ 223. Seadusjõusse astunud testamenti täidab testaaatori poolt kas testamendis wõi erilises kirjalikus tahtewalduses nimetatud testamendi täitja, wõi, kui seda nimetatud ei ole, testamendijäreline pärija, wõi, kui ka testamendijärelisi pärijaid ei ole, kohtu poolt määratud päranduse hooldaja. (B. 2453; S. 2197)

§ 224. Testamendi täitjaks wõidakse nimetada igat õiguse ja teguwõimelift isikut. (B. 2454; S. 2201)

§ 225. Keegi ei ole kohustatud testaaatori poolt temale usaldatud testamendi täitja ametit wastu wõtma; on aga keegi selle ameti kord wastu wõtnud, siis ei wõi ta sellest ilma mõjuma põhjuseta loobuda. Kui testaaator oli temale määranud ka legaadi ja ta selle wastu wõtnud, siis ei wõi ta testamendi täitja ametit wastuwõtmast keelduda. (B. 2455; S. 2226)

§ 226. Testamendi täitja kinnitatakse ametisse hoolekandekohtu poolt ja käib selle järelewalwe alla, olgu siis, et testaaator teda kohtu järelewalwest selge sõnaga on wabastanud. (B. 2456)

§ 227. Testamendi täitja õigused ja kohused määrab ära testamendis awaldatud testaaatori tahtmine.

Ei ole selle kohta testamendis lähemaid määrufti olemas, siis on testamendi täitja ainult kohustatud hoolitsema testaaatori wiimse tahtmise jõushoidmise ning täidewiimise eest ja, nii palju kui see selleks otstarbeks wajalik, päranduse korraldamise ja selle jagamise eest pärijatele ja legataaridele. (B. 2457)

§ 228. Testament on testamendi täitjale juhtnõõriks ja ta ei tohi selle määrustest milgi wiisil kõrwale kalduda, olgu siis, et olukord seda paratamata nõuab; niisugusel korral peab ta enne asjast huwitatud isikute arwamist ära kuulama ja, kui ta nende arwamistega nõus ei ole, siis asja wastawale kohtule otjustamiseks esitama. (B. 2458)

§ 229. Ilma testaatori erilise ülesandeta ei ole testamendi täitja ei õigustatud ega kohustatud pärandust valitsema. Nii kaua aga, kui testamendijäreline pärija ei ole pärandust vastu võtnud, või kui testamendijärelist pärijat olemas ei ole, siis nii kaua kui ei ole sisse seatud päranduse hooldamist, asendab testamendi täitja teataval määral pärijat: võtab päranduse oma valdamisele, seab tema üle nimekirja kokku, tasub päranduse peal olevaid võlgasid, nõuab sisse pärandusele kuuluvaid võlgasid, ajab kohtus päranduse asju jne. (B. 2459; S. 2205)

§ 230. Pärandusse kuuluvaid asju võib testamendi täitja võõrandada ainult sel teel, mil see on temale testaatori poolt selge sõnaga lubatud, või mil see on paratamata tarvilik päranduse korrashoidmiseks või testamendi täitmiseks, eriti legataaride rahuldamiseks. (B. 2460)

§ 231. Testamendi täitja peab pärijatelt nõudma avaldust päranduse vastuvõtmise kohta. Kui pärijad on päranduse vastu võtnud, siis peab ta selle nende valdamisele jätma ja võib pärijatelt välja nõuda või oma kätte jätta ainult neid asju või rahasummasid, mis on vajalikud legataaride rahuldamiseks või testaatori muude eriliste korralduste täitmiseks. (B. 2461)

§ 232. Testamendi täitja võib oma ameti teisele edasi anda ainult siis, kui ta testamendis selge sõnaga on selleks volitatud; sellega ei ole muidugi keelatud vajaduse korral voliniku läbi asju ajada. (B. 2462)

§ 233. Testamendi täitja peab tema peal lasuvaid ülesandeid teostama võimaliku kiirusega ja sama hoolikalt, kui ta harilikult oma asju ajab.

Kui ta saab oma waevanägemise eest tasu, siis on ta ka kerge hooletuse eest vastutav pärijate ja muude pärandusest huvitatud isikute ees. (B. 2463)

§ 234. Kui on nimetatud mitu testamendi täitjat ja testator ei ole ülesandeid nende vahel ära jaganud, siis peavad nad tegutsema ühiselt, kuid hädakorraldusel võivad nad ka üksikult tegutseda.

Kui testamendi täitjad ise on ülesanded oma vahel ära jaganud, siis vastutavad nad ikkagi solidaarselt.

Kui mitmest testamendi täitjast keegi ära langeb, siis tegutsuvad ülejäänud testamendi täitjad ilma temata edasi. (B. 2464; S. 2224)

§ 235. Kui testator on oma testamendi mõne üksiku korralduse jaoks nimetanud erilise täitja, siis tegutsseb see ainult selle

tema peale pandud ülesande alal, jäädes muis asjus testamendi täitmiseft kõrvale. (B. 2465; S. 2208)

§ 236. Testamendi täitmise juures testamendi täitja poolt tehtud kulud tulevad päranduseft katta; oma waewanägemise eest ei või aga testamendi täitja tasu nõuda, kui testaator temale seda määranud ei ole. (B. 2466; S. 2221)

§ 237. Testamendi täitja peab oma tegemuse üle selle lõpul aru andma pärijatele või muudele päranduseft huvitatud isikutele ja hoolekandekohtule, kui testaator teda sellest kohustuseft ei ole selge sõnaga wabastanud. (B. 2467)

§ 238. Pärijad, legataarid ja muud päranduseft huvitatud isikud võivad hoolekandekohtule kaebada testamendi täitja peale, kui wiimane pikalpäaselt või nende huvide wastaselt tegutsneb, samuti ka nõuda tema tagandamist. (B. 2468)

§ 239. Kui testamendi täitjaks nimetatud isik seda ametit vastu ei võta, või kui ta päranduseft huvitatud isikute palvel on sellest ametist tagandatud, samuti ka tema surma korral, paneb hoolekandekohus testamendi täitmise oma äranägemise järele kas pärija või kohtu poolt määratama päranduse hooldaja peale, kui testaator selleks juhtumuseks teisiti ei ole korraldanud. (B. 2469)

7. jagu.

Testamendi äramuutmine testaatori poolt.

§ 240. Testaator võib oma testamenti, kui ühekülgset tahtewaldust, igal ajal ära muuta; sellepärast on hilisemal tahtewaldusel, kui ta iseeneft maksew, eesõigus eelmise ees. (B. 1983, 2799)

§ 241. Testamenti ära muuta võib testaator kas uue testamendi tegemisega või palja äramuutmise korraldusega. (B. 2800)

§ 242. Waremini tehtud testament kaotab hilisema testamendi tegemisega iseeneft maksumuse, ilma et tarwis oleks seda hilisemas testamendis selge sõnaga väljendada, kuid hilisemal testamendil ei tohi olla puudusi, mis tema maksumusetaks teeksid.

Selle juures on tähtsusetu, kas waremini tehtud testament oli awalik või kodune; sellepärast võidakse awalikku testamenti ka hilisema koduse testamendiga ära muuta. (B. 2801)

§ 243. Testaatori paljas kawatjus uut testamenti teha või tehtud testamenti ära muuta või muuta, ei tee testamenti maksusenetaks, kui testaator seda kawatjust enne oma surma ei ole teostanud. (B. 2801, märkus 2)

§ 244. Kui hilisem testament pärastpoole mõnesugusel põhjusel oma maksuse kaotab, siis ei astu eelmine testament iseenesest uuesti jõusse, olgu siis, et testaator hilisema testamendi nimelt selleks ära muutis, et eelmine uuesti maksma hakkaks. (B. 2802, 2803)

§ 245. Kui ekslik teade pärijaks nimetatud isiku surma üle oli testaatorile põhjuseks uue testamendi tegemiseks, siis jääb eelmine testament maksuks. (B. 2804)

§ 246. Kui testaator uues testamendis määrab, et ka varem tehtud testament jõusse peab jääma, või kui temast järele on jäänud kaks ühel ja samal päeval tehtud füüsiliselt üksteisest lahkumisevat testamenti, samuti kui ei ole võimalik kindlaks teha, kumb kahest testamendist on hilisem, siis tulevad mõlemad testamendid jõus hoida, nii palju kui tegelikud olud seda võimaldavad; on see aga täiesti võimata, siis tulevad mõlemad testamendid lugeda maksusenetaks. (B. 2805)

§ 247. Testamendi äramuutmine ilma uue testamendi tegemata sünnib kas selge sõnaga väljendatud tahteavaldusega või vaikides testamendi või selle sisu tahtliku hävitamisega. (B. 2806, 2809)

§ 248. Testaatori tahteavaldus testamendi äramuutmise kohta peab tehtud olema kirjalikult kahe tunnistaja juuresolekul.

Kui testaator on tahteavalduse algusest lõpuni oma käega kirjutanud ja alla kirjutanud, sealjuures äratähendades tema tegemise aega, siis ei ole tunnistajate juuresolekut tarvis. (B. 2807)

§ 249. Testamendi äramuutmise tõenduseks ei loeta kohutuse või notaariusse juurde hoiule antud testamendi paljast tagasivõtmist; kui niisugune tagasivõetud testament pärast testaatori surma termena leitakse, siis loetakse ta maksuks. (B. 2808)

§ 250. Kui testaator on ära muutnud või hävitanud ainult testamendi üksikud osad, siis jäävad puutumata osad maksuks. (B. 2812)

§ 251. Testaatori poolt kogemata või kellegi teise poolt ilma testaatori tahtmata hävitatud testament jääb maksuks, kui ta veel loetav on või tema sisu on võimalik teisel teel kindlaks teha. (B. 2813)

4. oja.

Pärimine lepingu järele.

§ 252. Pärimine lepingu järele tekib niisuguse kokkuleppe põhjal, millega üks lepinguosaline teisele või mitu lepinguosalist üksteisele või mõnele nendest annavad õiguse oma tulewase päranduse peale.

Niisugust lepingut nimetatakse pärimislepinguks. (B. 2481)

§ 253. Pärimislepingut võib sõlmida fee, kellel on õigus mitte ainult lepinguid sõlmida, waid ka testamenti teha ja pärijaks olla.

Järjekult peab lepingujäreline pärija võima üldse pärijaks olla ja lepingujäreline pärandaja võima oma waranduse kohta korraldusi teha surma korraks. (B. 2483)

§ 254. Pärandaja võib pärimislepingut sõlmida ainult isikult. Sellepärast ei või allealine ega üldse eestkoste või hoolekande all olev isik pärandajana pärimislepingut sõlmida isegi hoolekandekohtu loaga.

Kui aga lepingujäreline pärija on allealine, siis on lepingu maksumuseks waja eestkostja nõusolekut ja hoolekandekohtu luba. (S. 2274, 2290; B. 2483)

§ 255. Pärimislepingu objektiks on tulewane pärimise õigus ühe või mitme lepinguosalise terwe päranduse või päranduse murdosa, üksiku asja või asjade koonduse või õiguse peale. (B. 2484)

§ 256. Pärimislepingu sõlmimisel tuleb silmas pidada sündosa kohta käiwaid seaduse määrusi, olgu siis, et sündosaõiguslised isikud selge sõnaga või lepingust osawõtmisega waikides omaist õigusest loobuvad. (B. 2486)

§ 257. Üldiselt on pärimislepingu kohta makswad samad worminõuded, mis awaliku või koduse korraliku testamendi kohta seaduses ette nähtud. Peale selle peab pärimisleping wastama kõigile seaduse nõuetele, milledest üldiselt oleneb lepingute makswus. (B. 2487, 2489)

§ 258. Pärimisleping loob eestkätt ainult õiguse pärimisele kutsumise peale tulewikus, ja ei anna sellepärast lepingujärelistele pärijale, niikaua kui pärandaja elab, mingit otsekohe teostatawat õigust pärandaja waranduse peale. (B. 2491)

§ 259. Pärija nimetamist lepingu järele ei võida ühekülgsest tühistada. Sellepärast ei või parandaja pärimislepingut ühekülgsest ära muuta ei otsekohe ega kaudsel teel lepingule vastuväiwa korralduse tegemisega surma korraks. Ainult siis, kui parandaja oli pärimislepingust välja jätnud üksikud asjad või paranduse murdosa, võib ta nende kohta surma korraks lepingust rippumata korraldusi teha. Ei ole ta niisugusi korraldusi teinud, siis lähemad lepingust väljajäetud asjad või paranduse murdosa üle seadusjärelistele pärijatele. (B. 2492)

§ 260. Pärimislepingu sõlmimine ei kitsenda parandaja õigust oma varanduse kohta korraldusi teha elavate vahel, olgu siis, et ta sellest õigusest on lepingus selge sõnaga loobunud. Sõegi mõdukad kinkimised ei ole keelatud, ainult kinkimine surma korraks ei ole lubatud. (B. 2493)

§ 261. Lepingujäreline pärija ei või parandaja elu ajal pärimislepingust ühekülgsest taganeda, ükskõik kas ta on oma peale vastukohustusi võtnud või mitte. (B. 2495)

§ 262. Parandaja surmaga avaneb lepingujäreliisele pärijale pärimine ja ta on kohustatud paranduse vastu võtma, kui ta enesele lepingus selge sõnaga ei ole jätnud õigust paranduse vastuvõtmise keelduda. (B. 2496, 2623)

§ 263. Kui lepingujäreline pärija sureb enne parandajat, siis kustub tema pärimise õigus. (B. 2497)

§ 264. Kui pärimislepingus parandaja on määranud legaate või käputisi, siis täidab neid lepingujäreline pärija samadel alustel, nagu testamendijäreline pärija. Legataar, asepärija ja järelpärija on lepingujäreliise pärijaga samasuguses õiguslikes vahekorras nagu testamendijäreliise pärijaga. (B. 2498)

§ 265. Pärimislepingut võidakse sõlmida ka kolmanda isiku kasuks ilma tema osavõtmata lepingust; niisuguse lepinguga loodakse kolmanda isiku kasuks iseseisew õigus, kuid see ei võta lepinguosalistelt õigust sõlmida lepingut vastastikusel kokkuleppel, muuta või tühistada.

Nii pea aga, kui kolmas isik on lepinguga ühinenud, või kui üks esialgsetest lepinguosalistest sureb, muutub lepinguga loodud kolmanda isiku õigus vastuvaidlemataks. (B. 2500)

§ 266. Pärimislepingus tehtud korraldusest võib parandaja taganeda, kui see, kelle kasuks korraldus tehtud, on korda saatnud teo, mis parandajat õigustab teda sundosast ilma jätma, või,

kui ta fundosaõigusliste isikute hulka ei kuulu, mis pärandajat ilma-
jätmiseks õigustaks, kui see isik oleks tema alaneja. (§. 2294)

§ 267. Kui pärimislepingus mõlemad lepinguosaliselised pooled
on vastastikku teinud korraldusi, siis toob ühe niisuguse korralduse
maksusetus enesega kaasa ka teise poole vastava korralduse
maksusetuse. (§. 2298)

§ 268. Testamendi avamise kohta ettenähtud määrused
(§§ 298—306) on vastavalt makswad ka pärimislepingute kohta.
(§. 2300)

§ 269. Leping, millega keegi kohustub korraldust jurma
korraaks tegema või mitte tegema, tühistama või mitte tühistama,
on maksuseta. (§. 2302)

5. oja.

Päranduse alalhoidmine ja pärijate findlastmääramine.

1. jagu.

Päranduse alalhoidmine.

§ 270. Teada saades kellegi surmast, peab vastav kohus
§§ 271 ja 272 ettenähtud juhtumustel päranduse alalhoidmiseks
korralduse tegema ajutise walwe määramise ja päranduswara üles-
kirjutamise teel.

Märkus: Lähemad määrused selle kohta sisaldu-
wad Lsiv. Kohtup. seaduses. (B. 2587, S. 1960)

§ 271. Kui kõik pärijad, olgu nad seadusjärelised, testa-
mendijärelised või lepingujärelised, on teada ja selle juures täis-
ealised ning koha peal, siis ei tarwitse kohus päranduse alal-
hoidmiseks korraldust teha, kui mõni pärijatest seda ei nõua.
(B. 2588)

§ 272. Kohus peab oma algatusel päranduse alalhoidmiseks
korralduse tegema: 1) kui kõik pärijad või mõned nendest on
teadmata; 2) kui pärijad või mõned nendest, olguigi et nad
kõik teada on, ei ole kohal ega ole ka nende wolinikke või teisi
seaduslikke esitajaid kohal; 3) kui pärijad on küll kõik teada ja
kohal, kuid ei taha või ei saa pärandust wastu võtta; 4) kui

ükski pärijatest on allealine või muul põhjusel võimetu oma õiguste eest hoolitseda ja temale ei ole eestkostjat määratud; 5) kui on kindlasti teada, et pärandus on võlgadega üle koormatud ja võlausaldajate huvid hädas, või kui päranduse allesolemisest ähvardab mõnesugune hädas.

Kui peale isa või ema surma jäävad järele allealised lapsed, ja nende üleelanud lihan vanem on kohal, siis ei tarvitse teha korraldusi päranduse alalhoidmiseks ainult laste allealsuse pärast, kui muid põhjusi selleks ei ole. (B. 2589)

§ 273. Ühes korraldusega päranduse alalhoidmise kohta teeb kohus kas pärijate palvel või § 272 ettenähtud juhtumustel oma algatusel vastavale hoolekandekohtule korralduse päranduse hooldaja määramise kohta.

Kui pärijad on allealised, siis määratakse neile eestkostjad, kelle peale võidakse ühtlasi ka päranduse hooldaja kohused panna. (B. 2590)

§ 274. Hooldajad pannakse ette pärandusest huvitatud isikute poolt hoolekandekohtule, kes nad kinnitab ametisse, kui neil on selleks vajalikud omadused. Kui huvitatud isikud hooldajaid ette ei pane, siis määrab nad hoolekandekohus oma äranägemise järele. (B. 2591)

§ 275. Päranduse hooldajad peavad päranduse valitsemisel juhtnõuiks võtma hooldajate kohta üldiselt maksimaalselt määrusi (SS) ja saavad oma vaevanägemise eest tasu kohtu määramise järele üldistel alustel. (B. 2594, 2596)

§ 276. Päranduse hoolekanne kestab nii kaua, kui seadus-õiguse kohtuotsusega on pärijate õigused kindlaks määratud; selle järele annavad hooldajad päranduse pärijatele allkirja vastu üle ja pärast seda vabastatakse nad ametist. (B. 2598)

2. jagu.

Kohtulepe pärimise õigusest loobumise kohta enne päranduse avanemist.

§ 277. Pärimise õigusest loobumine enne päranduse avanemist sünnib lepinguga, milles üks lepinguosaline loobub tulevase pärimise õigusest päranduse peale, mis temale avaneks teise lepinguosalise surmaga. Niisugune loobumine on maksimaalselt ka sündsuse kohta. (B. 2763, 2767; S. 2346)

§ 278. Pärimise õigusest loobumise leping sõlmitakse pärandaja ja tulevase pärija vahel.

Leping peab olema tehtud kirjalikult kahe tunnistaja juuresolekul.

Kui loobuja on eestkoste all, siis on lepingu maksmuseks waja eestkostja nõusolekut ja hoolekandekohtu luba. (B. 2764, 2765, 2766; S. 2347, 2348)

§ 279. Pärimise õigusest loobumise lepingu sõlmimisega kustub loobuja pärimise õigus teise lepinguosalise tulevase päranduse peale, nii et wiimane enam ei ole kitsendatud korralduste tegemises oma päranduse, seal hulgas ka loobujale kuulunud fundoja kohta.

Kui seadusjärelisest pärimise õigusest loobub pärandaja alaneja wõi külgsugulane, siis ulatab loobumise maksumus ka loobuja alanejate peale, kui lepingus teisiti ei ole määratud. (B. 2768)

§ 280. Pärimise õigusest loobuja asemele astub, kui pärandaja ei ole järele jättnud testamenti ega pärimislepingut, fee, kel on loobujaga ühesugune pärimise õigus wõi, kui niisugust isikut olemas ei ole, pärandaja lähem seadusjäreline pärija. (B. 2769)

§ 281. Selle, mis loobuja on enesele loobumise eest wäljatinginud, saab tema mitte pärandusosana, waid wastutajuna, kui teisiti ei ole kokku lepitud. (B. 2771)

§ 282. Kui loobuja sureb enne pärandajat, siis ei ole loobumisel maksumust tema alanejate kohta, kuigi leping nimelt ka nende kohta oli sõlmitud. Sellepärast jääwad nende õigused päranduse peale puutumata.

On nad aga loobuja päranduse vastu wõtnud, siis peawad nad tagasi andma selle, mis loobuja oli saanud wastutajuna loobumise eest. (B. 2772; S. 2349)

§ 283. Pärimise õigusest loobumise lepingut wõidakse ära muuta mitte ühekiilgselt, waid ainult uue kirjaliku lepinguga kahe tunnistaja juuresolekul.

Kui pärimise õigusest loobumine jündis kolmanda isiku kasuks, kes lepingu sõlmimisest osa wõttis wõi hiljem lepinguga ühines, siis wõidakse loobumist ära muuta ainult selle kolmanda isiku nõusolekul. (B. 2774, 2775)

3. jagu.

Päranduse vastuvõtmine ja pärandusest loobumine.

§ 284. Selleks, et pärandust omandada, peab nii seadusjäreline kui ka testamendijäreline ning lepingujäreline pärija päranduse avanemisest ja pärimisele kutsumisest, tingimisi nimetatud pärija ka tingimuse kättejõudmisest üle elama. (B. 2621)

§ 285. Pärimisele kutsumine annab eestkätt ainult võimaluse pärijaks saada. Et aga tegelikult pärijaks saada ja pärandust omandada, peab pärimisele kutsutud isik veel avaldama tahtmist pärandust vastu võtta. (B. 2622)

§ 286. Keegi ei ole kohustatud pärandust vastu võtma; ta võib ka pärandusest loobuda. Ainult lepingujäreline pärija ei või päranduse vastuvõtmisest keelduda, kui ta lepingus selge sõnaga ei ole jätnud enesele seda õigust. (B. 2623, 2496, 2776)

§ 287. On pärija päranduse vastu võtnud, siis ei või ta sellest enam loobuda.

Kes korra pärandusest on loobunud, see ei või enam selle päranduse peale pärijaks saada. (S. 1943; B. 2784)

§ 288. On keegi testamendi või lepingu järel pärimisele kutsutud, kuid testamendi või lepingu puudumisel oleks kutsutud pärimisele seaduse järel, siis võib ta pärimisest testamendi järel keelduda, samuti ka pärimisest lepingu järel, kui see lubatud (§ 262) ja päranduse vastu võtta seadusjärelise pärijana.

Kes on pärimisele kutsutud lepingu järel ja ühtlasi pärast lepingu sõlmimist tehtud testamendi järel, see võib päranduse vastu võtta kas lepingu või testamendi järel oma valikul. (S. 1948)

§ 289. Tahtmist pärandust vastu võtta võibakse avaldada kas selge sõnaga, suusõnal või kirjalikult, või vaikides niisuguste tegudega, mida teisiti seletada ei saa, kui et tegutseja ennaft pärijaks loeb.

Sama maksab ka pärandusest loobumise kohta. (B. 2625, 2777, 2778)

§ 290. Kui pärimisele kutsutud isikud pärandajaga kuni tema surmani elasid koos ühises majapidamises, nagu üleelanud abikaas, vanemate juures elavad lapsed ja teised alanejad jne. ja selle tõttu päranduse avanemisel tegelikult päranduse waldamisele jäid, siis

ei või sellest waldamise jätkamisest üksi järeldada, et nad päranduse on wastu wõtnud.

Seesugused isikud on isegi õigustatud pärandusest ajutiselt omale tarwilist ülespidamist wõtma, ilma et neid sellepärast wõidakse pärijateks lugeda. (B. 2627)

§ 291. Kui päranduse awanemise üle on kohtu poolt kuulutatud wäljakutse korras, siis peab pärimisele kutsutud isik enne kuulutusel määratud tähtaja möödumist awalduse tegema päranduse wastuwõtmise kohta.

Kui kuulutust tehtud ei ole, siis peab pärijaks kutsutud isik päranduse wastuwõtmise kohta awalduse tegema ühe aasta jooksul, kui pärandus on tema tegelikul waldamisel (§ 290), muil juhtumistel aga enne päranduse nõudmise õiguse aegumist (§ 357). (B. 2629, 2630)

§ 292. Kui pärimisele kutsutud isik, kelle tegelikul waldamisel pärandus on, lasseb mööduda seaduses ettenähtud tähtaja (§ 291) ilma awaldust tegemata päranduse wastuwõtmise kohta, siis loetakse, et ta on päranduse wastu wõtnud.

Lasseb aga seaduses ettenähtud tähtaja (§ 291) mööduda ilma awaldust tegemata päranduse wastuwõtmise kohta pärimisele kutsutud isik, kelle tegelikul waldamisel pärandust ei olnud, siis loetakse, et ta on pärandusest loobunud. (B. 2631)

§ 293. Kui pärimisele kutsutud isik sureb enne awalduse tegemiseks seaduses ettenähtud tähtaja (§ 291) möödumist ilma awaldust tegemata päranduse wastuwõtmise kohta, siis on tema pärijatel selle awalduse tegemiseks sama tähtaeg, mille jooksul nad õigustatud awaldust tegema sunnud pärijast enesest järele jäänud päranduse wastuwõtmise kohta. (B. 2632; S. 1952)

§ 294. Enne awalduse tegemist päranduse wastuwõtmise kohta on pärimisele kutsutud isikul õigus päranduse koosseisu üle tarwilisi teateid nõutada.

Kui päranduse wõlauskujad, legataarid või asepärija nõuawad pärimisele kutsutud isikult rutulist otjustamist päranduse wastuwõtmise kohta, siis võib kohus awalduse tegemiseks seaduses ettenähtud tähtaega (§ 291) lühendada, kui selleks mõjuwad põhjused olemas. (B. 2633, 2634, 2655; S. 1944)

§ 295. Awaldus wastuwõtmise kohta peab wastama kõigile nõuetele, mis on tarwilikud tahtewalduse maksumuseks: ta peab olema wäljendatud kindlasti ja tingimuseta ning käima terve päranduse kohta, nagu ta on pärijale awanenud, mitte aga selle päranduse mõne osa kohta. Neile nõuetele mittewastawat awaldust ei loeta maksmaks. (B. 2636; S. 1947, 1950, 1951)

§ 296. Nii päranduse vastuvõtmine kui ka pärandusest loobumine on maksjav ainult siis, kui vastuvõtja või loobuja kindlasti teadis, et ta on pärimisele kutsutud ja kuidas ta on kutsutud, kas seaduse, testamendi või lepingu järele, kas tingimustega või tingimusteta. Ekstist muude asjaolude kohta, nimelt ka päranduse suuruse kohta, ei võeta arvesse. (B. 2637, 2779; S. 1949)

§ 297. Kui pärimisele kutsutud isik pärandusest loobub, siis avaneb pärimine sellele, keda pärimisele oleks kutsutud siis, kui loobuja päranduse avanemise ajal ei oleks elus olnud; sellejuures on tähendatud isikul avalduse tegemiseks päranduse vastuvõtmise kohta sama tähtaeg, nagu esimesel pärijal, arvates sellest päevast, mil ta pärandusest loobumisest teada sai. (S. 1953; B. 2785)

4. jagu.

Testamendi avamine.

§ 298. Testaator võib oma testamenti kas ise alal hoida, või jeda alalhoidmiseks anda kolmandale isikule, notaariussele või hoolekandekohtule. (B. 2445)

§ 299. Peale testaatori surma peab see, kelle käes testament on, selle viivitamata vastavale kohtule esitama. Testamendi esitamist kohtule ei või testaator ära keelata. (B. 2446; S. 2263)

§ 300. Mitte ainult pärijal, vaid ka igal pärandusest huvitatud isikul, nagu legataaril ja tema pärijatel, on õigus isiku vastu, kelle käes on testament või kes selle kuritahtliliselt on kõrvaldanud, esineda kohtus nõudmisega testamendi väljaandmise või päranduse või legaadi väärtuse tasumise kohta. (B. 2444)

§ 301. Esitatud testament avatakse kohtu poolt avalikul istungil ja loetakse täielikult ette. (B. 2447)

§ 302. Kui on mitu testamenti olemas, siis tulevad nad kõik avada ja ette lugeda, isegi niisugused, millede kohta seletatakse, et nad ei vasta seaduse nõuetele või on võltsitud.

Kui testament on olemas mitmes samasföulises algkirjas, siis loetakse nendest ette ainult üks. (B. 2448)

§ 303. Testamendi ärakirja ettelugemisest ei ole küllalt, olgu siis, et algkiri on kaduma läinud või ei ole ruttu kättesaadav. Niisugusel juhtumisel peavad asjast huvitatud isikud tõendama

testamendi olemasolu, samuti ka, kui ärakiri ei ole seatud korras tõestatud, tema siisu. (B. 2449)

§ 304. Wastastikkuse testamendi avamine ja ettelugemine sünnib juba siis, kui üks testaatoritest surnud on. (B. 2450)

§ 305. Kohus kutsub, kui asjast huvitatud isikud seda paluvad või kohus ise seda tarvilikuks peab, awaliku kuulutusega wäljakutse korras kõiki isikuid, kes tahawad testamendi wastu waielda, või päranduse kohta oma nõudmisi või õigusi üles anda, seda määratud tähtaja jooksul tegema. (B. 2451)

§ 306. Kui kohtu poolt määratud tähtaja jooksul ei ole testamendi wastu waielust tõstetud või kui waielus on jäetud tagajärjeta, siis tunnustab kohus testamendi seadusjõuliseks. Kui kuulutust wäljakutse korras ei ole tehtud, tunnustab kohus testamendi seadusjõuliseks peale ühe aasta möödumist, arwates testamendi avamise ja ettelugemise päewast, kui selle aja jooksul testamendi wastu waielusi ei ole tõstetud või kui waielused on tagajärjeta jäetud. (B. 2452)

5. jagu.

Waieluse tõstmine testamendi wastu.

§ 307. Testament võib termes ulatuses või üksikutes osades kas algusest peale maksuwõlgeta olla või hiljem maksuwõlgetaks muutuda. (B. 2787)

§ 308. Testamendi wastu võiwad waielust tõsta ainult pärijatena või legataaridena pärandusest huvitatud isikud, mitte aga need, kes pärandusest kaudselt huvitatud on, nagu testamendis pärandusest ilmajäetud seadusjärelise pärija wõlauskujad. (B. 2477)

§ 309. Selle wastu, mille kohta lähemad seadusjärelised pärijad waikinud, või milleks nad nõusolekut awaldanud, või mille wastuwaidlemiseks nad tähtaja mööda lasknud või muul wiisil õiguse kaotanud, ei või waielust tõsta pärandaja kaugemad sugulased. (B. 2487)

§ 310. Testamendi tühistamist termes ulatuses võiwad huvitatud isikud nõuda: 1) kui pärandaja ei olnud testamendi tegemise wõimeline; 2) kui testamendi tegemisel ei ole täidetud olulisi wormi nõudeid; 3) kui testamendi tegemine sündis sundimise, petuse või olulise eksituse tagajärjel; 4) kui kõik testamendi korraldused seadustele wastu käiwad, olgugi et wäliste wormi nõuded täpselt täidetud; 5) kui kõik testamendi korraldused on täitfa

arusaamatud; mõttetud või üksteisele vasturääkivad; 6) kui testamenti ei ole lõpule viidud. (B. 2789; S. 2078)

§ 311. Hurvitatud isikud võivad waielust tõsta testamendi ükikute osade vastu, kui need ei wasta seaduse nõuetele. (B. 2476)

§ 312. Kes tahab testamendi vastu waielust tõsta, peab oma waieluse awalbama seaduses ettenähtud aja jookkul (§§ 305—306, 356—357) wastawas kohtus. (B. 2479)

§ 313. Kui kohus tunnustab awaldatud waieluse kaaluwaks, siis võib ta waieluse tõstja palwel kohustada testamendijärelist pärijat, kui see tahab pärandust vastu mõtta või on selle juba vastu wõtnud, andma küllaldaqst kindlustust päranduse korralikuks walitsemiseks ja päranduse ewentuaalseks wäljaandmiseks. Olude kohaselt võib kohus ka hooldajat määrata kas terme päranduse või waieldatawa osa üle kuni waieluse lahendamiseni. (B. 2480)

§ 314. Sundusliku pärija testamendis nimetamata jätmine või tema fundosast ilmajätmine ilma seadusliku põhjuseta annab temale õiguse fundosa wäljaandmist nõuda. Kui sunduslikule pärijale on küll midagi määratud, kuid vähem tema fundosast, siis võib ta nõuda fundosa täiendamist. Muus suhtes jääb testament jõusse. (B. 2793)

§ 315. Samad õigused, mis on sunduslikul pärijal, kes testamendi tegemise ajal elus oli, on ka pärast testamendi tegemist sündinud või fundosaõiguslikeks pärijaks saanud sunduslikul pärijal. (B. 2794)

§ 316. Kui testaatoril, kes testamendi tegemise ajal oli lasteta, sünnib pärast testamendi tegemist laps, olgu enne või pärast testaatori surma, siis loetakse terme testament ära muudetuks, kui see juhtumus ei ole testamendis ette nähtud. (B. 2796; S. 2079)

6. jagu.

Pärimiskõlbmatuse.

§ 317. Kõlbmatuse pärast kaotawad teatawatel juhtumistel pärimise õiguse seaduse jõul nii seadusjärelised kui ka testamendivõi lepingujärelised pärijad; samuti kaotawad ka legataarid õiguse neile määratud legaadi saamiseks. (B. 2847)

§ 318. Pärimise ja legaadi saamise õiguse kaotab kõlbmatuse pärast: 1) kes teadwalt ja seadusvastaselt pärandaja või eelpärija surmas või katkus surmata; 2) kes teadwalt ja seadus-

wastafelt asetas pärandaja niisugusesse seisukorda, milles viimane kuni oma surmani võimetu oli teha korraldust surma korraks või seda ära muuta; 3) kes teadvalt ja seadusvastafelt fundimisega või pettuslega pärandajat takistas teha korraldust surma korraks või seda muuta, või samal viisil fundis seesugust korraldust tege- ma või ära muutama; 4) kes teadvalt ja seadusvastafelt kõrval- das või maksmusetaks muutis pärandaja poolt surma korraks tehtud korralduse niisuguses olukorras, milles pärandajal enam võimalik ei olnud seda uuendada.

Pärimiskõlbmatust kustub, kui pärandaja kõlbmatule andeks annab. (S. 2339, 2343; B. 2848, 2877; S. 540)

§ 319. Kui pärija on tunnustatud pärimiskõlbmatuks, siis loetakse teda pärimisele mitte kutsutuks ja pärimisele kutsutakse see, keda oleks kutsutud siis, kui pärimiskõlbmatu ei oleks pāranduse awanemise ajal elus olnud; selle juures arvatakse pärimisele kutsumine tekkinuks pāranduse awanemisega. (S. 2344; B. 2873)

§ 320. Kui kõrwalist abi tarwitaja isiku eest tema sugulased ei ole korralikult hoolitsenud, ja tema on hoolekandeaafutusse wõetud ning seal kuni surmani ülewal peetud, siis läheb tema pārandus sellele afutusele, kuna tema sugulased pärimiselt kõrwaldatakse. (B. 2868)

§ 321. Kui pärimiskõlbmatu on pāranduse või legaadi juba kätte saanud, siis peab ta selle ühes wiljaga ja juurdekaswuga wälja andma isikule, kes tema afemele astub; ei ole pärimiskõlb- matu pārandust või legaati weel wastu wõtnud, siis läheb see otsekohe üle afemele astujale. (B. 2875)

§ 322. Pärimiskõlbmatuks tunnustamist võib nõuda see, kes sellest kasu jaoks, kui pärija kõlbmatuse pärast wälja langeks. (S. 2341, 2342)

6. oja.

Pärija õigused ja kohused.

1. jagu.

Üldmäärused.

§ 323. Pāranduse wastuwõtmisega lähewad kõik pārandaja õigused ja kohused, niimõrd kui nad ei kustu pārandaja isikuga, iseenesest pärijale üle. (B. 2639)

§ 324. Üksikute pāranduse hulka kuuluwate asjade peale omandab pärija samad afiõigused, mis olid nende peale pā-

randajal; samuti lähewad pärijale üle ka asideõigused, mis pärandajal olid mõõraste asjade peale, välja arwatud isiklised serwituidid.

Pärijale lähewad üle ka kõik pärandaja nõudeõigused peale nende, mis on seotud lahutamata pärandaja isikuga. (B. 2640, 2643)

§ 325. Kui pärija on saanud testamendi või pärimislepingu järele niisuguse kinniswara, mille omandamine temale makswate seaduste järele keelatud on, siis peab ta selle kinniswara ühe aasta jooksul, arwates päranduse wastuwõtmise ajast, mõõrandama isikule, kellel selle omandamiseks õigus on; wastasel korral mõõrandatakse kinniswara wastawa kohtu korraldusel enampakkumise teel ja pärija peab enampakkumisel saadud summaga leppima.

Kui kinniswara omandamise keeld on pärija kohta maksew ainult ajutiselt, siis määratakse kinniswara kuni keelu makswuse lõppemiseni hoolekande alla ja pärija saab seni ainult kinniswara wilja.

Seadusjärelisel pärimisel saadud kinniswara peale omab pärija omandusõiguse ka siis, kui selle kinniswara omandamine teisel teel temale makswate seaduste järele keelatud on. (B. 2641)

§ 326. Pärijale kuuluwad asideõigused pärandaja waranduse peale, samuti ka ümberpöördult pärandajale kuulunud asideõigused pärija waranduse peale kustuwad päranduse wastuwõtmisega. Samuti kustuwad päranduse wastuwõtmisega pärandaja nõudmised pärija wastu ja pärija nõudmised pärandaja wastu. (B. 2642, 2644)

§ 327. Pärandaja puhtisiklikud õigused, nagu teenistuse, palgaasaamise ja pensiooni õigus, ei lähe tema pärijatele üle; ainult wäljawõtmata jäänud palka ja pensiooni wõiwad pärijad nõuda.

Lesele ja lastele määrataw pensjon ei põhjene pärimise õiguse peal ja ei tule sellepärast päranduse koosseisu arwata. (B. 2645)

§ 328. Nagu õigused, nii lähewad päranduse wastuwõtmisega pärijale üle ka kõik pärandaja kohused peale nende, mis on seotud lahutamata pärandaja isikuga. (B. 2646)

§ 329. Pärija on kohustatud täitma kõik testamendis tema peale pandud käsutised või pärimislepinguga enese peale wõetud kohustused, nagu pärijaks nimetamise tingimused ja legaaside wäljaandmised. (B. 2647)

§ 330. Päranduse wõlauskujatel tuleb oma nõudmistega pöörata pärija poole, kes on kohustatud, kui nõudmiste tasumiseks pärandust või pärija osa sellest ei jatku, wõlauskujaid rahuldama oma enese warandusest. (B. 2648)

§ 331. Legataarid ei wõta osa päranduse wõlgade tasumisest. Kui aga legaaside kogusumma päranduse wäärtusest üle ula-

tab ja otsekohene pärija puudub, siis kärbitakse mõlgade tasumiseks legaate vastavalt nende väärtusele, sest päranduse mõlauskujatel on legataaride ees alati eesõigus rahuldamisest saada.

Sama määrus maksab ka kingituste kohta surma korraks (§ 35 märkus). (B. 2666)

§ 332. § 330 ettenähtud kohusest pärandaja mõlgasid omaast varandusest tasuda võib pärija wabaneda, kui ta inventari õigust tarvitab, s. o. seaduses ettenähtud tähtaja jooksul kõige päranduse üle nimekirja kokku seab. (B. 2649)

§ 333. Eestkostjad, hooldajad või pärija muud seaduslikud esitajad võivad pärija eest pärandust vastu võtta ainult inventari õigusega. (B. 2650)

§ 334. Pärija, kes soovib tarvitada inventari õigust, peab kolme kuu jooksul peale seda, kui ta tema pärimisele kutsumisest teada on saanud, hoolitsema päranduse vara nimekirja kokkuseadmise ja väljakutse korras kuulutuse tegemise eest.

Laialdaste ja keeruliste päranduste juures võib kohus pärija palvel seda tähtaega pikendada, igatahes aga mitte kauemaks kui selle tähtaja lõpuni, mis määratud väljakutse korras tehtud kuulutuses. (B. 2652; S. 1995)

§ 335. Nimekirjas peavad täielikult üles tähendatud olema päranduse avanemise ajal olemasolevad päranduse objektid ja päranduse peal lasuvad kohustused. Nimekiri peab sisaldama ka päranduse objektide kirjeldust, nii palju kui seda väärtuse kindlaks tegemiseks vaja on, ja nende hinda. (S. 2001)

§ 336. Päranduse vara nimekirja seab kokku kohtupristav, keda määrab kohus pärija palvel. Pärija on kohustatud nimekirja kokkuseadmiseks tarvilikke teateid andma. (S. 2003)

§ 337. Kui pärija nimekirja kokkuseadmisel päranduse hulka kuuluvaid objekte tähtsal määral tahtliliselt üles andmata jätab või olemata kohustuse nimekirja kanda lasub sihiga, päranduse mõlauskujatele kahju teha, siis vastutab ta päranduse mõlgade eest täies ulatuses. (S. 2005)

§ 338. Nii kaua, kui päranduse vara nimekirja kokkuseadmine kestab, ei või päranduse mõlauskujad ega legataarid oma nõudmistega pärija vastu esineda, ja nende nõudmiste aegumine jääb seisma kuni selle tähtaja möödumiseni, mis määratud väljakutse korras tehtud kuulutuses.

Kuni pärimise õigustes kinnitamiseni võivad päranduse mõlauskujad nõudmisest tõsta päranduse tombu vastu, kui ei ole kahtlemata selge, et päranduse waldamisele asunud isikud on ainsad pärijad. (B. 2654)

§ 339. Kui pärija on päranduse wastu wõtnud inventari õigusega, siis wastutab ta päranduse wõlgade ja muude kohustuste eest ainult sellel määral, mil pärandust selleks jätkub; selle juures on tal õigus pärandusest enne maha arvata pärandaja matmise ja päranduse nimekirja kokkuseadmise kulu ning muud kohtumaksud.

Tema enese nõudmised päranduse wastu ei kustu, waid rahuldatakse pärandusest üldistel alustel. (B. 2655)

§ 340. Kui pärija on maksujõuetu, siis wõivad nii päranduse wõlauskujad kui ka legataarid nõuda päranduse eraldamist pärija enese warandusest ja oma nõudmiste rahuldamist pärandusest enne pärija wõlauskujate nõudmiste rahuldamist. (B. 2658)

§ 341. Selles (340) paragrahwis ettenähtud eraldamise korral rahuldatakse pärandusest kõige enne päranduse wõlauskujad, siis legataarid ja alles see, mis peale seda pärandusest veel üle jääb, läheb tagasi pärija waranduse hulka. (B. 2660)

§ 342. Kui eraldatud pärandusest (§ 340) ei jätku wõlauskujate ja legataaride rahuldamiseks, siis ei wõi need wõlauskujad ja legataarid, kes eraldamist nõudsid, enam pärija ega tema waranduse wastu nõudmisega esineda. (B. 2661)

§ 343. Õigus päranduse eraldamist nõuda kustub: 1) kui päranduse wastuwõtmisest on möödunud kaks aastat; 2) kui wõlauskujad on erilise toiminguga tunnustanud pärija oma wõlgnikuks; 3) kui pärandus on pärija muu warandusega nii kokku liitunud, et lahutamine wõimata. (B. 2662)

2. jagu.

Pärandusnõudmine.

§ 344. Pärandusnõudmise õigus on igal pärijal, olgu ta pärimisele kutsutud seaduse järele, testamendi järele wõi pärimislepingu järele, nõudku ta terwet pärandust wõi selle osa. (B. 2599)

§ 345. Pärandusnõudmist wõidakse tõsta igalgi wastu, kes nõudja pärimise õiguse wastu waidleb, ükskõik kas ta waldab terwet pärandust wõi selle osa ja kas ta ennast pärijaks peab ja nimetab wõi mitte; samuti ka wastuwaidleja wastu, kes pärandust wõi selle osa waldas, kuid hiljem waldamisest kuritahtliselt loobus; lõpuks ka päranduse wõlgniku wastu, kes keeldub wõlga tasumast põhjendusega, et temal enesel olewat päranduse peale õigus. (B. 2600)

§ 346. Isiku wastu, kelle waldamisel on päranduse kuuluvad asjad ja kes ei waidle nõudja pärimise õiguse wastu, waid

keeldub neid nõudjale wälja andmast mõnel teisel alusel, tuleb tõsta omandusnõudmine. (B. 2601)

§ 347. Pärandusnõudmise otstarbeks on, et nõudja pärijaks tunnustataks ja selle tõttu temale kas terve pärandus, kui ta on ainuke pärija, või temale kuuluv osa pärandusest, kui ta on kaaspärija, või see, mis on kostja waldamisel, wälja antaks ühes kõige juurdekaswuga. (B. 2602)

§ 348. Pärandusnõudmist võibakse tõsta mitte ainult kõrwalise isiku wastu, waid ka kaaspärijate wastu, kes pärandust waldawad ja nõudja pärimise õigust ei tunnusta. (B. 2603)

§ 349. Kostja, kes pärandust waldas halwas usus, wastutab ka juhusliku kahju eest, mis tekkinud päranduse kuuluwatele üksikutele asjadele. Kostja aga, kes heas usus pärandust waldab, wastutab ainult tema süü läbi tekkinud kahju eest ja ainult sellest ajast peale, mil nõudmine tema wastu tõsteti; kuni nõudmise tõstmiseni ei kanna ta wastutust isegi filmapaistwa hooletuse eest. (B. 2606)

§ 350. Kui kostja, kes pärandust waldas heas usus, on mõne päranduse objekti wõõrandanud enne pärandusnõudmise tõstmist tema wastu, siis peab ta pärijale wälja maksuma wõõrandatud objekti eest tõelikult saadud ostuhinna ühes selle pealt saadud protsentidega, niivõrd kui ostuhind ja protsendid ei ole tema poolt ära tarwitatud ilma jäädawa kasuta.

Kostja aga, kes waldas halwas usus, peab kas wõõrandatud objekti pärijale tagasi toimetama või täieliku kahjutasu maksuma. (B. 2608)

§ 351. Kostja, kes pärandust waldas halwas usus, peab pärijale tasuma kõik päranduse wilja, ka selle, mida ta oleks wõinud pärandusest saada.

Kostja aga, kes pärandust waldas heas usus, peab pärijale wälja andma päranduse wiljast, mis saadud enne tema wastu tõstatatud pärandusnõudmise temale teatavaks tegemist, ainult selle osa, mis weel alles on; wilja eest aga, mida enam alles ei ole, peab ta tasu andma niivõrd, kui ta selle läbi rikkamaks sai; pärast pärandusnõudmise temale teatavaks tegemist saadud wilja peab ta termelt wälja andma ja wastutama ka selle wilja eest, mida ta oleks wõinud saada, wälja arwatud wili, mis juhuslikult kaduma läinud. (B. 2612)

§ 352. Päranduse waldaja võib päranduse wäljaandmisel pärandusest maha arvata pärandaja rawitsemise ja matmise kulud, kuivõrd need on tema poolt tehtud olude kohaselt, samuti ka seda, mis ta on wälja maksnud päranduse wõlauskujatele ja legatariidele.

Rui on wälja antud legaati, mis wäljaandmisele ei kuulunud, siis on heas usus waldaja ainult kohustatud pärijale edasi andma õiguse legaati saajalt tagasi nõuda, kuna halwas usus waldaja seefugusel juhtumusel kannab täielikku wastutust ka kahju eest. (B. 2614)

§ 353. Nõudja peab ühes pärandusega üle wõtma kõik koor-
matused ja kohustused, mis kostja päranduse wõi selle üksikute ob-
jektide waldamise tõttu oli sunnitud oma peale wõtma. (B. 2616)

§ 354. Wilja saamiseks ja alalhoidmiseks tehtud kulud peab
päranduse nõudja tasuma, niivõrd kui nad on tehtud selle wilja
kohta, mis nõudjale tuleb wälja anda wõi tasuda, heas usus wal-
dajale tulewad tasuda ka need kulud, mis wilja saamiseks ja alal-
hoidmiseks tagajärjeta tehtud. (B. 2617)

§ 355. Päranduse koosseisu kuuluwate asjade eneste peale
waldaja poolt tehtud kulude tasumise juures tulewad tarwituks
hädatarwilikkude, kasulikkude ja toreduse kulude kohta käiwad üld-
määrused (§§ . . .), selle erandiga, et ka halwas usus waldajale
tulewad kasulikud kulud tasuda, kui nende kulude läbi wäärtusli-
kumaks muutunud asjad weel alles on. (B. 2618)

§ 356. Pärandusnõudmist peab tõstma, kui kohtu poolt on
tehtud kuulutus wäljakutse korras, kuulutuses määratud tähtaja
jooksul. Rui aga nõudja tõeks teeb, et ta kuulutusest teada ei ole
saanud wõi hilja teada sai, ilma et ta ise selles süüdi oleks, siis võib
ta nõudmist tõsta järgmises (357) paragrahwis ettenähtud pikema
tähtaja jooksul. (B. 2619)

§ 357. Rui päranduse kohta kuulutust wäljakutse korras teh-
tud ei ole, siis aegub pärandusnõudmine kahe aasta pärast arwa-
tes ajast, mil nõudmisõigusline isik teada sai päranduse awane-
misest, igal juhtumusel aga kümne aasta pärast peale päranduse
awanemist. (B. 2620)

3. jagu.

Päranduse wõõrandamine.

§ 358. Pärija võib temale awanenud pärandust termena
wõõrandada müügi teel wõi muul wiisil. (B. 2667)

§ 359. Ostja saab terve päranduse tombu, nagu see päri-
jale awanes, ja wiimane on kohustatud ostjale üle andma kõike seda,
mis temale kui pärijale üle on läinud ükskõik misfugusel asusel.
(B. 2668)

§ 360. Pärija ei kanna ostja ees wastutust ewiktsiooni eest
päranduse hulka kuuluwate üksikute asjade suhtes; samuti ei was-
tuta pärija muude kahjude eest, kui ta neid meelega ei ole tekitanud.

Igatahes kannab aga pärija ostja ees vastutust selle eest, et temal on müüdnud päranduse peale pärimise õigus. (B. 2669)

§ 361. Kui pärija on enne päranduse müümist mõned päranduse hulka kuuluvad üksikud asjad võõrandanud, siis peab ta nende väärtuse ostjale tasuma. (B. 2670)

§ 362. Müüja jääb kolmandate isikute suhtes pärijaks edasi ja kannab sellepärast vastutust päranduse võlauskujate ja legataaride ees. (B. 2672)

§ 363. Ostja kannab vastutust päranduse võlauskujate ja legataaride ees ostulepingu sõlmimisest peale olenemata sellest, et pärija vastutus edasi kestab. Rikkulepe pärija ja ostja vahel sellest vastutusest vabastamiseks või selle kitsendamiseks ei ole maksev. (S. 2382)

§ 364. Ostja võtab päranduse üle nagu tema on, järjekult ka selle peal lasuvad koormatused; sellepärast peab ta pärijale tasuma kõik päranduse tõttu tehtud kulud, väljamaksud ja kantud kahjud, nagu pärandaja matmise kulud ja päranduse saamise kulud; samuti ka, mis pärija päranduse võlauskujatele ja legataaridele on juba välja maksnud, kuiwõrd nende nõudmised põhjendatud olid. (B. 2673)

§ 365. Pärija asja- ja nõudeõigused, mis õiguste ja kohustuste ühtelangemise tõttu kustunud (§ 326), astuvad päranduse müümisega uuesti jõusse. (B. 2674)

§ 366. §§ 360—365 määrused tulevad vastavalt tarvitusele ka päranduse võõrandamise juures muul viisil, peale müügi. (B. 2676)

4. jagu.

Raaspärijate õiguslised vahetorrad.

1. peatükk.

Lõdmäärused.

§ 367. Kui pärandus on avanenud mitmele pärijale, siis võivad nad jeda kas jagamataalt wallata või nõuda päranduse jagamist. (B. 2677)

§ 368. Niikaua kui kaaspärijad pärandust ühiselt valdavad, saavad nad ühiselt osa pärandusest saadud wiljast ja muust kasust ning kannavad ühiselt päranduse peal lasuvaid koormatusi, samuti ka pärandusele tekkinud kahju, kuiwõrd see ei ole tekitatud mõne üksiku kaaspärija süü läbi. (B. 2678)

§ 369. Päranduse peal lasuvate mõlgade eest vastutavad kõik kaaspärijad, igaüks vastavalt oma pärandusosale.

§ 370. Kui pärandaja on pannud mõne m la tasumise   fiku kaaspärija peale, m i kui kaaspärijad on oma wahel mõlgade tasumise kohta teistiti kokku leppinud, on see maksem ainult kaaspärijate eneste wahel ja ei m ta päranduse m lauskujatele õigust igalt   fikult kaasp rijalt tema p randusofale wastawat m laofa nõuda. (B. 2679)

§ 370. Päranduse m lgnik wastutab iga kaaspärija ees wastawalt p randusofa juurusele; kui aga m lgnik on m la ära maksnud pärijale, kellele selle m la nõudmise õigus pärandaja poolt on testamendis määratud, siis wabaneb m lgnik wastutusest teiste kaaspärijate ees. (B. 2680)

§ 371. Päranduse k futamiseks on tarwilik kõikide kaaspärijate nõusolek; häälteenamus ei ole selleks k  laldane. Sellepärast ei m i   ski pärijatest oma kaaspärijate p randusofasid ilma nende nõusolekuta m  randada ega pantida. Kõik seefugused toimingud on t hised; maksm  jääwad ainult selle õigused, kes heas usus wallaswara on omandanud. (B. 2681)

§ 372. Kulud, mis   fik pärija päranduse peale teinud, peawad kõik kaaspärijad tasuma wastawalt oma p randusofadele, kuim rd need kulud olid tarwilikud päranduse alalhoidmiseks m i pärandusele kestwalt kasu t id.

Kaasp rija, kes kulude tasumisega wiivitab, on kohustatud maksm  wiiwitusprotfente. (B. 2682)

§ 373. Kui   fik pärija on päranduse m lgasid maksnud m i legaate täitnud, siis m ib ta kaasp rijatelt kasu nõuda wastawalt nende p randusofadele. (B. 2683)

§ 374. Kaasp rija, kelle waldamisel on pärandus m i sellesse kuuluwad warandused, peab nende eest hoolitsema nagu oma enese waranduse eest. Seda, mis ta pärandusest oma kasuks ära tarwitab, peab ta kaaspärijate kasuks arvestama. (B. 2684)

2. peat  tt.

Suurdekaswu  igus.

§ 375. Kui mitme kaaspärija hulga t   ks ei saa m i ei taça pärandust wastu m tta   ksk ik misfugusel põhjusel, siis läheb selle läbi wabanenud p randusofa juurdekaswu õiguse alusel teistele kaaspärijatele. (B. 2878)

§ 376. Suurdekaswu õigus ei tule tarwitusele, kui m lj langenud kaasp rijal on  sep rija, samuti ka kui kaaspärija sureb peale pärimisele kutsumist ja tema pärimise õigus üle läheb tema pärijatele. (B. 2879)

§ 377. Suurdekaswu õigus hakkab maksm  seaduse enese jõul, ilma et waja oleks seda eriti omandada m i wastu m tta.

Juurdekaswu õigusest ei mõi selleks õigustatud isik loobuda. (B. 2880)

§ 378. Wabanenud pärandusosa läheb üle kaaspärijatele ühes kõikide tema peal lajuwate koormatustega, eriti kohustusega wäljalangenud kaaspärija peale pandud legaate täita. (B. 2882)

§ 379. Pärimisel seaduse järele läheb kaaspärija wäljalangemise läbi wabanenud pärandusosa üle neile kaaspärijatele, kes selle oleksid saanud, kui wäljalangenut üldse ei oleks olnudki, ja nimelt igaihele nendest tema pärandusosa suurusel wastawates osades. (B. 2884)

§ 380. Kui seadusjäreline pärija on piiratud kindla murdosaga pärandusest, siis ei mõi ta ka juurdekaswu õiguse põhjal rohkem saada, kui tema murdosaga wälja teeb. (B. 2886)

§ 381. Pärimise korral testamendi järele tuleb juurdekaswu õiguse suhtes arwesse wõtta, kas üksikutele pärijatele on määratud ühine pärandusosa. Niisugused ühendatud pärijad loetakse teiste pärijate suhtes üheks isikuks. (B. 2887)

§ 382. Kui mitmele pärijale on määratud ühine pärandusosa, kuid ühtlasi on ära tähendatud, misuguse murdosaga sellest pärandusosast igaiüks nendest peab saama, siis ei loeta neid ühendatud pärijateks, waid üksikult nimetatud pärijateks. (B. 2888)

§ 383. Pärandusosa, mis wabanenud üksikult nimetatud pärija wäljalangemise läbi, läheb üle teistele kaaspärijatele wastawalt nende pärandusosade suurusel, kusjuures ühendatud pärijad loetakse üheks isikuks. (B. 2890)

§ 384. Kui mitmest ühendatud pärijast üks wälja langeb, siis saamad wabanenud murdosaga ainult temaga ühendatud pärijad ühesuurustes osades; langewad aga kõik ühendatud pärijad wälja, siis läheb nende murdosaga termelt üle teistele pärijatele § 383 alusel. (B. 2891)

§ 385. Nendel, kellele on määratud kindlad rahasummad mõi pärandusse kuuluwad üksikud asjad, ei ole juurdekaswu õigust pärijate wastu, kes murdosade peale nimetatud, kui aga wiimased kõik wälja langewad, siis lähewad wabanenud pärandusosad üle esimestele wastawalt igale nendest määratud waranduse wäärtusele. (B. 2893)

§ 386. Kui mitmest lepingujärelisest pärijast üks wälja langeb, siis ei kaswa wabanenud pärandusosa teiste lepingujäreliste pärijate osade külge, waid läheb pärandaja seadusjärelistele pärijatele, olgu siis, et pärimislepingus on teistiti korraldatud.

Kui aga mitmele lepingujäreliſele pärijale on määratud ühine pärandusosa ilma jagamise korra kindlaks määramata, siis kasvab ühe pärija väljalangemise korral wabanenud osa teiste temaga ühendatud lepingujäreliste pärijate osade külge. (B. 2894, 2895)

§ 387. Kui pärimisele kutsutakse lepingujäreliste pärijatega ühes ka testamendijäreliſed pärijad ja wiimastest mõni välja langeb, siis läheb wabanenud pärandusosa, kui teiſi testamendijäreliſi pärijaid enam ei ole, pärandaja seadusjäreliste pärijatele, mitte aga lepingujäreliste pärijatele. (B. 2896)

§ 388. Kui pärijaks nimetamine käib ainult päranduse ühe osa kohta ja selle tõttu awaneb päranduse ülejääwa osa peale pärimine seaduse järele, siis tekib wiimse tahtmise awaldusega nimetatud pärijatele juurdekaswu õigus ainult niivõrd, kui nad on nimetatud ühise pärandusosa peale. (S. 2094)

§ 389. Legaatide suhtes tekib juurdekaswu õigus ainult siis, kui üks ja sama aſt on mitmele legaataarile ühiſelt määratud ja ette nähtud ei ole, millise osa legaadist iga kaaslegataar saada peab. Kui niisugusel korral mõni kaaslegataar välja langeb enne õiguse omandamist legaadi peale, siis kasvab wabanenud mõtteline osa ülejäänud kaaslegataaride mõtteliste osade külge. (B. 2901)

§ 390. Kui ükski kaaslegataaridest legaati vastu võtta ei taha või ei saa, siis läheb legaadiks määratud warandus legaadi täitjale tagasi; ei ole aga legaadi täitjat olemas, siis jagatakse legaadiks määratud warandus ühes muu päranduswaraga pärijate wahel, kui pärandaja teiſiti ei ole korraldanud. (B. 2902)

§ 391. Juurdekaswu õiguse põhjal pärijale ületäinud pärandusosa loetakse omaette pärandusosaks nende legaatide ja käſutiste suhtes, milledega on koormatud see pärija või väljalangenud pärija, samuti ka etteſaadud waranduse arweſe wõtmise suhtes. (S. 2095)

3. peatükk.

Päranduse jagamine.

§ 392. Kaaspärijad ei ole kohustatud vastu oma tahtmist pärandust jagamata pidama, waid igatiks neist võib päranduse jagamist nõuda. (B. 2685)

§ 393. Pärijat, kelle waldamisel pärandus on, ei või tema kaaspärijad päranduse jagamisele sundida enne 30 päewa möödumist peale pärandaja surma. (B. 2686)

§ 394. Kui ühe või mitme kaaspärija nõudmisel ette wõetakse päranduse jagamine, siis wõiwad need kaaspärijad, kes omawahel

jagamist ei taha, pärandust oma pärandusosade suhtes jagamata edasi pida. (B. 2687)

§ 395. Päranduse jagamist võidakse ette võtta ka siis, kui üks või mitu kaaspärijat on allealised; niisugusel korral esitavad allealised nende eestkostjad.

Allealised ja nende eestkostjad võivad nõuda päranduse jagamist ainult hoolekandekohtu loal. (B. 2688)

§ 396. Rokkulepe kaaspärijate vahel selle kohta, et päranduse jagamist teatava aja jooksul ette ei võeta, on maksev; kuna kokkulepe selle kohta, et jagamist üldse ette ei võeta, maksumata on. (B. 2689)

§ 397. Pärandaja võib päranduse jagamist selle varanduse suhtes, mille üle tal on õigus wabalt korraldusi teha, ära keelata teatava aja peale, mitte aga hoopis. (B. 2690)

§ 398. Sama õigus jagamist nõuda, nagu kaaspärijal, on ka päranduse ostjal. (B. 2691)

§ 399. Enne päranduse jagamisele asumist tuleb jagatava varanduse koosseis kindlaks teha. Selleks on vaja: 1) arvesse võtta seda, mis üksikud pärijad ette saanud; 2) juurde arvata seda, mis peale pärandaja surma jagamata päranduswarale juurde tulnud wiljana ja juurdekaswuna; 3) eraldada kõik wõõras warandus, diendada päranduse peal lasuwad wõlad, tasuda päranduse peale tehtud kulud ja täita need legaadid, mis pärandaja on pannud kogu päranduse, mitte aga üksiku pärija peale.

Wõlgade diendamiseks ei ole vaja neid kohe tasuda, waid pärijad võivad nende tasumise wiisi üle wõlauskujatega eriti kokku leppida. (B. 2692)

§ 400. Need asjad, mis pärandaja enese poolt juba jagatud, eraldatakse jagatavast päranduswarast. (B. 2695)

§ 401. Päranduse jagamine võib sündida kodusel teel või kohtu läbi.

Kohtu läbi sünnib jagamine siis, kui pärijad jagamise üle omawahel kokkuleppele ei jõua. (B. 2695)

§ 402. Rohus toimetab päranduse jagamist ühisomanduse jagamise kohta käiwate määruste järele (§§ . . .), filmas pidades alljärgnewaid täiendawaid määrusi (§§ 403 ja järgm.). (B. 2699)

§ 403. Sularaha ja teised asetatavad asjad jagatakse pärijate wahel natuuras wastawalt igauhe pärandusosale. (B. 2700)

§ 404. Mitteaasetatavad wallasasjad, mida ei saa natuuras jagada, tulewad, kui pärijad teisiti kokku ei lepi, kas enampakku-

mise teel ära müüa ja nende eest saadud raha jagada, või loosi läbi anda üksikutele kaaspärijatele, kusjuures asjade väärtus kindlaks määratakse selleks otstarbeks toimepandud hindamise läbi. (B. 2701)

§ 405. Kinniswara tuleb jagamise otstarbeks ära hinnata. Kui pärijad oma wahel kinniswara hinna kohta kokku ei lepi, siis võib igaüks neist nõuda kas kinniswara kohtulikku hindamist või selle müügile määramist enampakkumise teel. (B. 2702, 2703)

§ 406. Kui kinniswara on enampakkumisele määratud eelmise (405) paragrahvi alusel, siis võivad pärijad enampakkumisest ise osa võtta. (B. 2703)

§ 407. Pärijate nõudmisel võidakse kinniswara enampakkumisele määrata ka ainult selleks, et selgusele jõuda tema tõelise hinna kohta. Niisugusel enampakkumisel on pärijatel õigus kinniswara kas enampakkujale jätta või seda kõrgema pakutud hinna eest omale pidada, misjulgusest tingimusest tuleb ühes teiste müügingimustega enne enampakkumist avalikult teatada.

Kui pärijate hulgas on mõni allealine või muidu eestkoste või hoolekande all olem isik, siis võidakse kinniswara enampakkujale jätta ainult hoolekandekohtu loaga. (B. 2704)

§ 408. Kui üks kaaspärija jagatava kinniswara omale võtab hindamisel määratud hinnaga, siis peab ta kaaspärijatele nende osad rahas tasuma kohtu poolt määrataval tel tähtaegadel. (B. 2705)

§ 409. Kui kinniswara tuleb jagamisele ainult kahe pärija wahel, siis peab see neist, kes jagamist nõuab, kinniswara ära hindama ja teisel on ühe kuu jooksul peale hinna kohta teate saamist õigus walida, kas ta võtab omale kinniswara või temale kuuluma osa selle väärtusest rahas. (B. 2725)

§ 410. Päranduse hulka kuuluvat kinniswara võidakse ka natuuras jagada, kuivõrd see vastu ei käi seaduse keelule kinniswarafid liiga väikesteks osadeks jagada või üldse tükeldada. (B. 2706)

§ 411. Linna piirides olevaid maju ja muid kinniswarafid võidakse natuuras jagada ainult linnawalituse loaga. (B. 2723)

§ 412. Kui kaaspärijad päranduse jagamisel üksteisele pärandusest midagi üle annavad, siis maksavad sellest tekkinud õiguslike mahekorra suhtes ostumüügi kohta käivad seaduse määrused. (B. 2738)

§ 413. Kui pärijad oma päranduse kodusel teel oma wahel ära jaganud ja selle juures on aset leidnud pettus, olulik eksitus

mõni mõnele kaaspärijale kuuluma oja vähendamise alla poole selle väärtusest, siis on kahjusajal õigus nõuda kas uuesti jagamist või kahju tasumist. (B. 2742)

§ 414. Kui pärast päranduse jagamist ilmiks tuleb, et mõni päranduse hulka kuuluv asi ei ole jagamisel arvesse võetud, siis ei tühistata sellepärast jagamist, vaid see asi jagatakse täiendavalt pärijate vahel. (B. 2744)

§ 415. Alanejad, kes ühiselt ülenejalt seaduse järele päriwad, on kohustatud pärandajalt tema eluajal saadud annetused enne päranduse jagamist välja andma päranduse hulka arvamiseks või nende väärtust oma pärandusosast maha arvata laskma. (B. 2745)

§ 416. Kes annetuse väljaandmiseks kohustatud isiku varanduslistesse õigustesse astub, peab päranduse hulka tagasiwiimiseks välja andma selle, mis see isik ise oleks pidanud välja andma, olgu siis, et õigustesse astujal on iseseisew pärimise õigus, ilma et ta oleks pärinud sellest, kelle asemele ta astub. (B. 2747)

§ 417. Kohustus saadud annetusi päranduse hulka tagasi wiia langeb ära: 1) kui kohustatud isik pärandusest loobus kas juba pärandaja eluajal või pärast wiimase surma; 2) kui pärandaja on annetuse päranduse hulka tagasiwiimise ära keelanud ja 3) kui päranduse hulka tagasiwiimisele kuuluvad objektid on hukkunud, ilma et kohustatud kaaspärija selles süüdi oleks. (B. 2748)

§ 418. Annetuse päranduse hulka tagasiwiimise keeld, samuti ka tagasiwiimiseks kohustatud isiku loobumine pärandusest (§ 417) ei kitsenda kaaspärijate õigusi fundoja peale. (B. 2749)

§ 419. Alanejad peavad saadud annetusi päranduse hulka tagasi wiima mitte ainult üksteise kasuks wastastikku, vaid ka nendega üheskoos pärimisele kutsutud üleelanud wanema kasuks. (B. 2750)

§ 420. Päranduse hulka tagasiwiimisele kuulub, kuiwõrd pärandaja ei ole teisiti määranud: 1) kõik, mis alanejad on pärandajalt saanud elujärje sisseseadmiseks; 2) alaneja hariduse ja elukutseks ettevalmistamise peale tehtud kulud, kuiwõrd nad üle ulatavad pärandaja jõukusele wastawast määrast.

Muud annetused kuuluvad päranduse hulka tagasiwiimisele ainult siis, kui pärandaja annetuse tegemisel seda nimelt määras. (S. 2050; B. 2753—2757)

§ 421. Harilikud kingitused alanejatele ei kuulu päranduse hulka tagasiwiimisele, välja arvatud juhtumused: 1) kui pärandaja kingituse tegemisel selle saajat nimelt kohustas kingitust päranduse

hulka tagasi wiima; 2) kui kingituse saajal on kaaspärijad, kes on kohustatud saadud kingitusi või annetusi päranduse hulka tagasi wiima kas pärandaja korraldusel või muudel põhjustel (§ 420) ja 3) kui kingituse läbi väheneksid kaaspärijate fundosad. (B. 2757)

§ 422. Päranduse hulka tagasiwiimine sünnib selleks kohustatud kaaspärija valikul kas ettesaadud objektide natuuras väljaandmise teel, kuiwõrd nad veel olemas ja nende väärtus ei ole tuntawalt vähenenud, või nende väärtuse arwestamise teel.

Wäärtus määratakse kindlaks selle aja kohaselt, mil annetus või kingitus tehti. (B. 2760, 2761; S. 2055)

§ 423. Laen, mida alaneja pärandajalt saanud, ei kuulu päranduse hulka tagasiwiimisele, waid loetakse wõlaks, mis tuleb pärandusele ära tasuda. Sama määrus on kahtluse korral maksew ka summa kohta, mille pärandaja on mõne alaneja wõlgade tasumiseks välja annud. (B. 2759)

www.books2ebooks.eu